

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง
อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
พฤษภาคม 2554

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง
อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง
อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

บทคัดย่อ
ของ
มนัสจิรา ธารีลาภ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
พฤษภาคม 2554

มนัสจิรา ธารีลาภ. (2554). ความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว. สารนิพนธ์ ศ.ม.(เศรษฐศาสตร์การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ดร.จิรวัดมน์ เจริญสถาพรกุล.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของครัวเรือนชนบท โดยสัมภาษณ์ครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 50 ครัวเรือน และนำข้อมูลที่ได้มาประมาณค่าสมการสัดส่วนการใช้จ่ายในการบริโภคอาหาร โดยใช้แบบจำลองอุปสงค์ Almost Ideal Demand System (AIDS) ด้วยวิธียกกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares : OLS) จากนั้นนำไปคำนวณหาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารหมวดต่างๆ ต่อรายได้ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้จ่ายของครัวเรือนชนบทที่มีฐานะยากจนจะเน้นการบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง ส่วนครัวเรือนที่มีฐานะดีจะบริโภคอาหารหมวดเนื้อสัตว์ สัตว์ปีก สัตว์น้ำ ไขมัน นม เนย ไข่ ผัก ผลไม้ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ และสินค้าอื่นๆ ในหมวดอาหาร ในสัดส่วนที่สูงกว่า ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารหมวดต่างๆ ต่อรายได้ พบว่า อาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง สัตว์น้ำ ผัก ผลไม้ สินค้าอื่นๆ ในหมวดอาหาร มีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 1 จัดเป็นสินค้าปกติ ประเภทสินค้าจำเป็น ส่วนอาหารหมวดเนื้อสัตว์ สัตว์ปีก ไขมัน นม เนย และไข่ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ มีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 1 จัดเป็นสินค้าปกติ ประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย ดังนั้นผู้วิจัยเสนอว่า สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวัฒนานครและสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว ควรรณรงค์ให้ครัวเรือนตระหนักถึงการบริโภคอาหารที่มีคุณค่าครบทั้ง 5 หมู่ และสนับสนุนให้ครัวเรือนมีอาชีพเสริมในการเพาะปลูก หรือขุดบ่อเลี้ยงปลา เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ ให้ครัวเรือนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

INCOME ELASTICITIES OF RURAL HOUSEHOLD DEMAND FOR FOOD IN TAMBON
NONGWHANG, AMPHOE WATTHANA NAKHON, CHANGWAT SA KAEO

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Economics Degree in Managerial Economics
at Srinakharinwirot University

May 2011

Manusjira Tareelap. (2011). *Income Elasticities of Rural Household Demand for Food in Tambon Nongwhang, Amphoe Watthana Nakhon, Changwat Sa Kaeo.*

Master's Project, M.Econ. (Managerial Economics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Dr.Jirawat Jaroensathapornkul.

The objective of this research was to study income elasticities of demand for food and food consumption behaviour of rural household by interview fifty households in Tambon Nongwhang, Amphoe Watthana Nakhon, Changwat Sa Kaeo. The Almost Ideal Demand System (AIDS) used the ordinary least squares technique to analyzed the expenditure model. Take the calculated of income elasticities of demand for food. The results of the research discovered that then of the poor household will be consume some rice and flour products in high ratio. At the same the rich household will be consume meat and poultry, fishes, fats and milk products and butter and eggs, vegetables, fruits, alcohol and non alcohol beverages, other foods in high ratio. The analyze income elasticities of demand for food showed some rice and flour products, fishes, vegetables, fruits, other foods were inelastic, implying that they were necessary goods. Meat and poultry, fats and milk products and butter and eggs, alcohol and non alcohol beverages were elastic, implying that they were luxury goods. Therefore the researcher want to introduce The Community Development Office of Watthana Nakhon and The Community Development Office of Sa Kaeo are support the households consume good food and make an occupation adds.

ประกาศคุณูปการ

สภานิสิตครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถของ ดร.จิรวัดน์ เจริญสถาพรกุล อาจารย์ที่
ปรึกษาสภานิสิต ที่กรุณาให้คำแนะนำที่มีคุณค่า ช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการ
วิจัยอย่างดียิ่ง นับตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา
และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รวิพรรณ สาลีผล และ ดร.รัชพันธุ์ เขยจิตร ที่
กรุณาเป็นกรรมการเพิ่มเติมในการสอบสภานิสิต และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไข
ข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์

ขอกราบขอพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในสำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่เป็นประโยชน์ยิ่ง

คุณประโยชน์และความดีอันพึงมีจากสภานิสิตครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับบิดา มารดา ที่ได้
อบรมสั่งสอน ปลูกฝังคุณงามความดี และความมานะ อุตุน ตลอดจนครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์
ประสาทวิชาความรู้อันเป็นพื้นฐานสำคัญทำให้เกิดผลสำเร็จในการทำสภานิสิตครั้งนี้

มนัสจิรา ธารีลาภ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
สถานการณ์รายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนจังหวัดสระแก้วปี พ.ศ. 2550.....	7
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	21
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	21
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
คุณลักษณะของครัวเรือนตัวอย่าง.....	29
สภาพทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมการใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือน ตัวอย่าง.....	33
ประมาณค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนตัวอย่าง.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	47
สังเขปความมุ่งหมายและวิธีการดำเนินการวิจัย.....	47
สรุปผลการวิจัย.....	48
อภิปรายผล.....	51
ข้อเสนอแนะ.....	55
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	56
บรรณานุกรม.....	57
ภาคผนวก.....	61
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	70

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ปี พ.ศ.2550.....	1
2 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประเภทของ ค่าใช้จ่าย ปี พ.ศ. 2550.....	2
3 อัตราร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนจังหวัด สระแก้ว ปี พ.ศ. 2550.....	8
4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ และสถานะ ทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนจังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. 2550.....	9
5 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย และ สถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนจังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. 2550.....	10
6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามที่มาของรายได้ของครัวเรือนใน พื้นที่อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. 2551.....	12
7 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่ายของ ครัวเรือนในพื้นที่อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. 2551.....	13
8 ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารหมวดต่างๆ ต่อรายได้.....	19
9 กลุ่มตัวอย่างครัวเรือนในพื้นที่ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.....	22
10 คุณลักษณะครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว...	30
11 ลักษณะการประกอบอาชีพของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.....	31
12 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.....	32
13 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.....	33
14 แหล่งเลือกซื้ออาหารของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.....	34
15 ระยะเวลาในการเลือกซื้ออาหารของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.....	34

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.....	35
17 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.....	35
18 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามหมวดอาหาร และเพศของหัวหน้าครัวเรือน.....	37
19 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามหมวดอาหาร และอายุของหัวหน้าครัวเรือน.....	38
20 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามหมวดอาหาร และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน.....	39
21 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามหมวดอาหาร และสถานภาพสมรสของหัวหน้าครัวเรือน.....	40
22 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามหมวดอาหาร และระดับรายได้ครัวเรือน.....	42
23 ผลการประเมินแบบจำลองการบริโภคอาหารของครัวเรือนชนบทตำบลหนองแวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.....	44
24 ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้ของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.....	46
25 ประเภทของสินค้าปกติในหมวดอาหารของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.....	50

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	5
2 เส้นการบริโภคตามรายได้.....	14
3 เส้นโค้งเอ็งเกลของอาหาร.....	15
4 การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	23

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์นอกเหนือจากที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรคแล้ว อาหารถือเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญอย่างยิ่งอีกอย่างหนึ่ง เนื่องจากการบริโภคอาหารจะบ่งบอกถึงภาวะโภชนาการ ซึ่งอาหารที่บริโภคจะต้องให้คุณประโยชน์ที่เพียงพอกับความ ต้องการของร่างกาย ฉะนั้นผู้บริโภคจึงจำเป็นต้องจัดสรรค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคอาหารให้เหมาะสม กับความต้องการของร่างกาย เพื่อที่จะให้ร่างกายได้รับสารอาหารอย่างเพียงพอ สำหรับในประเทศไทย ประชากรส่วนใหญ่จะไม่ประสบปัญหาความอดอยากขาดแคลน เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศ เกษตรกรรม จึงสามารถผลิตอาหารได้เกินกว่าความต้องการของประชากรภายในประเทศ แต่กลับ พบว่าประชากรมักประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่ไม่ได้สัดส่วน จึงทำให้ร่างกายได้รับ สารอาหารที่ไม่ครบถ้วน ไม่เพียงพอกับความ ต้องการของร่างกาย ก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพตามมา ซึ่งอาจเกิดจากความไม่เท่าเทียมกันในด้านความเจริญในแต่ละท้องถิ่น อาทิ โอกาสในการศึกษา อาชีพ และรายได้

ดังเช่นจังหวัดสระแก้ว แม้จะเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางภาคกลางของประเทศไทย แต่ประชากรส่วนใหญ่กลับประสบปัญหาในเรื่องความไม่เท่าเทียมกันของความเจริญ โดยสะท้อนได้จากระดับรายได้ โดยเฉลี่ยของครัวเรือนที่มีระดับต่ำกว่าระดับรายได้โดยเฉลี่ยของครัวเรือนในจังหวัดใกล้เคียง (ตาราง 1)

ตาราง 1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2550

จังหวัด	รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน/เดือน (บาท)
ปทุมธานี	26,107
ฉะเชิงเทรา	20,665
นครนายก	15,983
ปราจีนบุรี	18,263
สระแก้ว	13,593

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). ผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของ ครัวเรือน ปี 2550.: ออนไลน์.

ครัวเรือนในจังหวัดสระแก้วส่วนใหญ่ มีรายได้มาจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่เนื่องจากสภาพดินในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก ประกอบกับขาดแหล่งน้ำในธรรมชาติ จึงส่งผลกระทบต่อการผลิตพืช ทำให้พืชที่เพาะปลูกมีราคาไม่สูงนัก (สำนักงานจังหวัดสระแก้ว. 2552: ออนไลน์) ส่งผลให้ระดับรายได้ของครัวเรือนอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ เมื่อครัวเรือนมีระดับรายได้ต่ำ จะทำให้ระดับการใช้จ่ายทุกประเภทต่ำลง รวมถึงการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคอาหารก็ต่ำลงด้วย จนทำให้การบริโภคอาหารของครัวเรือนอาจไม่ได้สัดส่วนดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กระทบต่อความกินดีอยู่ดีของครัวเรือน

แต่อย่างไรก็ตาม หากเรามองไปที่ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายก็จะเห็นว่า ครัวเรือนยังคงมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารในปริมาณที่มากกว่าค่าใช้จ่ายประเภทอื่น เนื่องจากสมาชิกในครัวเรือนจำเป็นต้องบริโภคอาหารทุกวัน ทำให้อาหารยังคงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตมากกว่าปัจจัยอื่น (ตาราง 2)

ตาราง 2 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย ปี พ.ศ. 2550

ประเภทค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่าย	
	บาท	ร้อยละ
อาหาร เครื่องดื่ม	3,737	37.46
ที่อยู่อาศัย	1,752	17.56
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	206	2.07
ค่ารักษาพยาบาลและรายจ่ายส่วนบุคคล	631	6.33
เกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสาร	1,838	18.43
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	485	4.86
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค	1,326	13.29
รวม	9,975	100.00

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). ผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2550. ออนไลน์.

จากการศึกษาความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว ย่อมส่งผลให้เข้าใจถึงพฤติกรรมการบริโภคอาหารของครัวเรือนชนบท รวมทั้งทำให้ทราบว่าเมื่อรายได้ของครัวเรือนเปลี่ยนแปลงไปจะส่งผลต่อความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ของครัวเรือนอย่างไร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครัวเรือนในจังหวัดสระแก้วให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อประมาณค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้ของครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว

ความสำคัญของการวิจัย

จากการศึกษาความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารในหมวดต่างๆ ตลอดจนค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อเกษตรกรและเกษตรกรอำเภอ ในการวางแผนการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในการผลิตอาหาร ให้ตรงกับความต้องการของชุมชน และเป็นประโยชน์ทางอ้อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดำเนินสะดวก และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและส่งเสริมให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในศึกษาความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว อาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว โดยเลือกกลุ่มครัวเรือนจาก 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 4 บ้านหนองหล่ม หมู่ที่ 6 บ้านหนองหมู รวมทั้งสิ้น 50 ตัวอย่าง เนื่องจากครัวเรือนทั้ง 2 หมู่บ้านมีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำที่สุด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ

รายได้ของครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

2. ตัวแปรตาม

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ซึ่งสามารถแบ่งเป็นหมวดต่างๆ ได้ดังนี้

2.1 ข้าว และอาหารประเภทแป้ง

2.2 เนื้อสัตว์ และสัตว์ปีก

2.3 สัตว์น้ำ

2.4 ไขมัน นม เนย ไข่

2.5 ผัก

2.6 ผลไม้

2.7 เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์

2.8 อื่นๆ ในหมวดอาหาร เช่น อาหารกึ่งสำเร็จรูป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ครัวเรือน หมายถึง ครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

รายได้ของครัวเรือน หมายถึง รายได้ของครัวเรือนที่เป็นตัวเงินจากค่าแรง เงินเดือน เงินโบนัส กำไรสุทธิในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและธุรกิจอื่นๆ รายได้จากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่าที่ดิน รวมทั้งเงินที่ได้รับจากการช่วยเหลือ บำเหน็จ บำนาญ

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหาร หมายถึง จำนวนเงินที่ครัวเรือนใช้จ่ายไปเพื่อการบริโภคอาหาร รวมถึงมูลค่าของอาหารที่ครัวเรือนผลิตได้เพื่อบริโภคเอง

ข้าว และอาหารประเภทแป้ง หมายถึง ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว และผลิตภัณฑ์จากข้าวหรือพืชอื่นๆ เช่น เส้นก๋วยเตี๋ยว ขนมจีน แป้งมันสำปะหลัง เป็นต้น

เนื้อสัตว์ และสัตว์ปีก หมายถึง เนื้อสุกร เนื้อโคกระบือ เนื้อสัตว์ปีกทุกประเภท เช่น เป็ด ไก่ นก เป็นต้น รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเนื้อสุกร เนื้อโคกระบือ เนื้อสัตว์ปีก ยกเว้นน้ำมันหมู

สัตว์น้ำ หมายถึง ปลาน้ำจืด ปลาน้ำเค็ม สัตว์น้ำอื่นๆ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่ได้จากปลาและสัตว์น้ำอื่นๆ ยกเว้นเครื่องปรุงรสที่ได้จากผลิตภัณฑ์ปลาและสัตว์น้ำอื่นๆ

ไขมัน นม เนย ไข่ หมายถึง ไขมันที่ได้จากพืชและสัตว์ ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากไขมันพืชและสัตว์ น้ำมันและผลิตภัณฑ์นมทุกชนิด ไข่เป็ด ไข่ไก่ ไข่นก และผลิตภัณฑ์จากไข่ทุกประเภท

ผัก หมายถึง ผักทุกประเภท ทั้งประเภทรับประทานใบและผล รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่ได้จากผัก

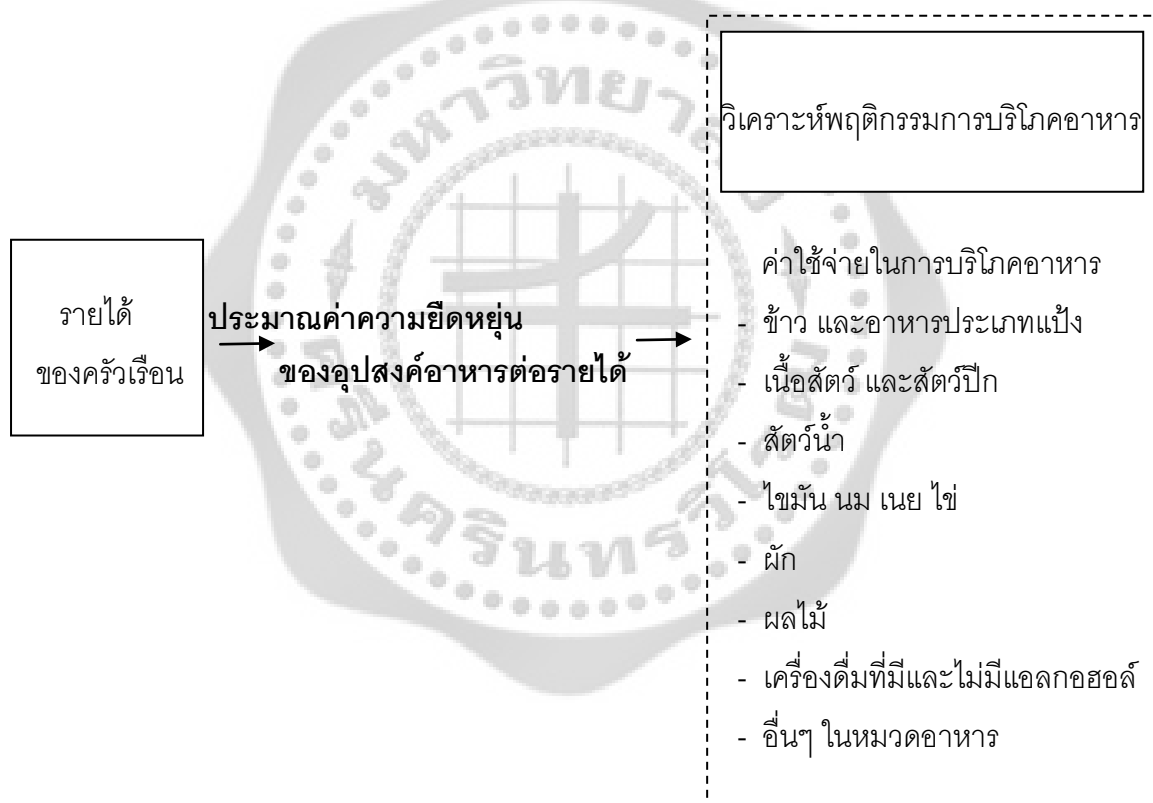
ผลไม้ หมายถึง ผลไม้ทุกชนิดที่ยังสดและที่สำเร็จรูปในลักษณะอื่นๆ

เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ หมายถึง เครื่องดื่มทุกประเภท รวมทั้งที่มีแอลกอฮอล์ และไม่มีแอลกอฮอล์

อื่นๆ ในหมวดอาหาร หมายถึง อาหารทุกชนิดนอกจากที่กล่าวมา

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ หมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลงในค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหาร กับอัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้ ซึ่งทำให้ทราบถึงปริมาณค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารแต่ละหมวดเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

ระดับรายได้ของครัวเรือนที่ต่างกัน จะส่งผลให้พฤติกรรมการบริโภคอาหารของครัวเรือนต่างกัน และรายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารทั้ง 8 หมวดอาหาร โดยที่ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ในหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง เนื้อสัตว์ และสัตว์ปีก ผัก และผลไม้ มีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 1 จัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ประเภทสินค้าจำเป็น (Necessity Goods) ส่วนอาหารหมวดสัตว์น้ำ ไขมัน นม เนย ไข่ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ และอื่นๆ ในหมวดอาหาร มีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 1 จัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย (Luxury Goods)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแขวง อำเภอวิเศษนคร จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สถานการณ์รายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนจังหวัดสระแก้วในปี พ.ศ. 2550
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สถานการณ์รายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนจังหวัดสระแก้วในปี พ.ศ. 2550

จังหวัดสระแก้วตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ทางการเกษตรจำนวนมาก และสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ไม่สูงมากนัก จึงทำให้ครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่เนื่องจากขาดแหล่งน้ำธรรมชาติ ขาดแหล่งกักเก็บน้ำผิวดิน และสภาพดินที่ไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูก เพราะดินส่วนใหญ่เป็นดินทรายจัดและมีการชะล้างพังทลาย ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของพืช ทำให้พืชที่ปลูกมีราคาไม่สูง จึงส่งผลให้ครัวเรือนมีระดับรายได้ที่ค่อนข้างต่ำ (สำนักงานจังหวัดสระแก้ว, 2552: ออนไลน์)

โดยในปี พ.ศ. 2550 ครัวเรือนในจังหวัดสระแก้วส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในระดับ 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน (ตาราง 3) รายได้ส่วนใหญ่ของครัวเรือนมาจากรายได้ประจำจากการทำงานเฉลี่ย 9,532 บาทต่อเดือน โดยที่อาชีพผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหารมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงที่สุด และอาชีพผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำที่สุดเพียง 7,251 บาท ส่วนผู้ที่ทำอาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพที่ครัวเรือนในจังหวัดสระแก้วนิยมทำกันมาก ถ้าครัวเรือนเป็นเจ้าของที่ดินเองก็จะมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ประมาณ 12,220 บาท แต่ถ้าครัวเรือนเช่าที่ดินหรือทำฟรี จะมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 14,287 บาท (ตาราง 4)

ส่วนในด้านค่าใช้จ่าย ในปี พ.ศ. 2550 ครัวเรือนในจังหวัดสระแก้วมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนเดือนละ 9,975 บาท โดยเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค 8,649 บาท คิดเป็นร้อยละ 86.70 ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและยาสูบร้อยละ 43.20 กับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสินค้าและบริการร้อยละ 56.80 รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสารร้อยละ 18.40

ในส่วนของค่าใช้จ่ายของครัวเรือนเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม ในปี พ.ศ. 2550 ครัวเรือนมีการใช้จ่ายเป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม (รวมเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์) เฉลี่ยเดือนละ 3,395 บาท โดยแยกเป็นอาหารปรุงที่บ้านเดือนละ 2,343 บาท และอาหารสำเร็จรูปเดือนละ 1,052 บาท และถ้าหากพิจารณาครัวเรือนตามกลุ่มสถานะทางเศรษฐกิจสังคม จะพบว่า ครัวเรือนทุกกลุ่มมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารที่ซื้อมาปรุงที่บ้านสูงกว่าอาหารสำเร็จรูปทั้งสิ้น

สำหรับหมวดอาหารที่ซื้อมาปรุงที่บ้านที่สำคัญ หมวดอาหารประเภทข้าวและอาหารที่ทำจากแป้งถือว่ามีมากที่สุดถึงร้อยละ 13.70 รองลงมาคืออาหารประเภทเนื้อสัตว์และสัตว์ปีกมีร้อยละ 10.00 นม เนยแข็ง และไข่ ร้อยละ 10.00 ปลาและสัตว์น้ำอื่นๆ ร้อยละ 8.50 ผัก ร้อยละ 6.30 และเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ (ทั้งสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูป) ร้อยละ 6.20 (ตาราง 5)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะสังเกตเห็นได้ว่า ครัวเรือนในจังหวัดสระแก้วนั้นจะมีค่าใช้จ่ายในหมวดอาหารประเภทข้าวและอาหารที่ทำจากแป้งในสัดส่วนที่สูงที่สุด ที่เป็นเช่นนี้ก็อาจเนื่องมาจากครัวเรือนในจังหวัดสระแก้วมีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือนค่อนข้างต่ำ ส่งผลผลทำให้ครัวเรือนในจังหวัดสระแก้วมีพฤติกรรมในการบริโภคอาหารที่เน้นหนักไปที่อาหารในหมวดหลักๆ นั่นเอง

ตาราง 3 อัตราร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนจังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. 2550

ระดับรายได้ (บาท)		จำนวนครัวเรือน (ร้อยละ)
ต่ำกว่า	1,500	1.60
1,501 -	3,000	8.30
3,001 -	5,000	16.80
5,001 -	10,000	31.00
10,001 -	15,000	16.70
15,001 -	30,000	16.90
30,001 -	50,000	5.80
50,001 -	100,000	2.80
มากกว่า	100,000	0.20
รวม		100.00

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). ผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2550. ออนไลน์.

ตาราง 4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ และสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนจังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. 2550

แหล่งที่มาของรายได้	รวม ทั้งสิ้น (บาท)	ผู้ถือครองทำการเกษตร		ประมง,ป่าไม้, ล่าสัตว์, หาของป่า,บริการ ทางการเกษตร	ผู้ดำเนินธุรกิจ ของตนเอง ที่ไม่ใช่ การเกษตร	ลูกจ้าง		
		ปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์/ เพาะเลี้ยง				ผู้ปฏิบัติงาน วิชาชีพ	คนงาน ทั่วไป	ผู้ปฏิบัติงาน ในกระบวน การผลิต
		ส่วนใหญ่เป็น เจ้าของที่ดิน	ส่วนใหญ่ เช่าที่ดิน / ทำฟรี					
รายได้ทั้งสิ้นต่อเดือน	13,593	14,741	16,906	6,336	22,078	28,469	6,486	9,269
รายได้ประจำ	13,422	14,576	16,255	6,336	21,743	28,432	6,486	9,144
รายได้ที่เป็นตัวเงิน	11,362	12,220	14,287	3,872	18,988	26,151	4,616	7,251
รายได้จากการทำงาน	9,532	11,118	12,536	3,813	17,663	24,222	3,948	6,679
เงินได้รับเป็นการช่วยเหลือ	1,726	1057	1700	46	1265	952	668	571
รายได้จากทรัพย์สิน	104	44	51	13	60	978	-	1
รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน	2,060	2,356	1,968	2,464	2,755	2,281	1,870	1,894
รายได้ไม่ประจำ (ที่เป็นตัวเงิน)	171	165	651	-	336	37	-	125

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). ผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2550. ออนไลน์.

ตาราง 5 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย และสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนจังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. 2550

ประเภทของค่าใช้จ่าย	รวมทั้งสิ้น (บาท)	ผู้ถือครองทำการเกษตร		ประมง,ป่าไม้, ล่าสัตว์, หาของป่า,บริการ ทางการเกษตร	ผู้ดำเนินธุรกิจ ของตนเอง ที่ไม่ใช่ การเกษตร	ลูกจ้าง		
		ปลูกพืช / เลี้ยงสัตว์ / เพาะเลี้ยง				ผู้ปฏิบัติงาน วิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร	คนงาน ทั่วไป	ผู้ปฏิบัติงาน ในกระบวน การผลิต
		ส่วนใหญ่เป็น เจ้าของที่ดิน	ส่วนใหญ่ เช่าที่ดิน / ทำฟรี					
ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นต่อเดือน	9,975	9,141	11,143	6,859	14,345	22,692	5,444	8,248
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	8,649	8,315	10,003	6,577	12,676	16,251	5,275	7,572
อาหาร และเครื่องดื่ม (รวมเครื่องดื่ม ไม่มีแอลกอฮอล์)	3,395	3,169	3,477	2,922	4,447	5,142	2,251	3,462
อาหารปรุงที่บ้าน	2,343	2,467	2,614	2,092	2,690	2,819	1,515	2,598
อาหารสำเร็จรูป	1,052	702	863	830	1,757	2,322	736	864
ซื้อมาบริโภคที่บ้าน	557	303	518	765	1,148	820	528	423
บริโภคนอกบ้าน	495	399	345	65	609	1,502	208	441
เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	255	181	415	1,608	377	71	218	317
ยาสูบ หมาก ยานัตถุ์ และอื่นๆ	87	93	49	6	144	110	38	126
ที่อยู่อาศัย เครื่องแต่งบ้าน และเครื่องใช้								
ต่างๆ	1,752	1,907	1,474	1,293	2,885	2,530	1,107	1,297
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	206	168	253	-	337	816	81	160

ตาราง 5 (ต่อ)

ประเภทของค่าใช้จ่าย	รวมทั้งสิ้น (บาท)	ผู้ถือครองทำการเกษตร			ผู้ดำเนินธุรกิจ ที่ไม่ใช่ การเกษตร	ลูกจ้าง		
		ปลูกพืช / เลี้ยงสัตว์ / เพาะเลี้ยง		ประมง, ป่าไม้, ล่าสัตว์, หาของป่า, บริการ ทางการเกษตร		ผู้ปฏิบัติงาน วิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร	คนงาน ทั่วไป	ผู้ปฏิบัติงาน ในกระบวนการ การผลิต
		ส่วนใหญ่เป็น เจ้าของที่ดิน	ส่วนใหญ่ เช่าที่ดิน / ทำฟรี					
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	420	420	415	559	635	801	321	305
เวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาล	210	258	158	45	382	635	727	108
การเดินทางและการสื่อสาร	1,838	1,664	3,064	0	2,832	4,866	372	1,201
การศึกษา	139	109	83	8	247	770	39	80
การบันเทิง การอ่านและกิจกรรมทาง ศาสนา	211	271	109	135	289	446	112	125
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค	1,326	826	1,140	282	1,669	6,441	169	677

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). ผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2550. ออนไลน์.

ครัวเรือนในพื้นที่อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีรายได้มาจากการทำการเกษตร รายได้จากเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน และรายได้จากการค้าขาย ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมและบริการ โดยครัวเรือนมีรายได้จากเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนต่อเดือนมากที่สุดเฉลี่ย 7,782.73 บาท รองลงมาคือรายได้จากการทำการเกษตร เช่น ปลูกข้าว ทำไร่ เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 4,561.44 บาท และรายได้จากการค้าขาย ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมและบริการ 1,255.88 บาท และสุดท้ายคือรายได้อื่นๆ เช่น ค่าเช่า ลูกหลานส่งเงินมาให้ ดอกเบี้ยเงินฝาก 861.09 บาท (ตาราง 6)

ส่วนในด้านค่าใช้จ่าย ครัวเรือนในพื้นที่อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนเดือนละ 9,391.77 บาท โดยเป็นค่าใช้จ่ายด้านอาหาร 6,211.52 บาท คิดเป็นร้อยละ 66.14 ซึ่งแบ่งค่าใช้จ่ายด้านอาหารออกเป็น 3 ประเภท คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อข้าวสาร 586.32 บาท ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น (เช่น เนื้อสัตว์ ไข่ ผัก ฯลฯ) 4,457.06 บาท ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกินเล่น ขนมกรุบกรอบ ฯลฯ 1,168.14 บาท รองลงมาเป็นค่าน้ำ ค่าไฟ 503.57 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.36 ค่าใช้จ่ายอันดับสามเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (ค่าน้ำมันรถ ค่าโดยสาร) 484.56 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.16 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ตาราง 7)

ตาราง 6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามที่มาของรายได้ของครัวเรือนในพื้นที่อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. 2551

ที่มาของรายได้	รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน/ เดือน (บาท)
ทำการเกษตร	4,561.44
เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน	7,782.73
ค้าขาย ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมและบริการ	1,255.88
รายได้อื่นๆ (เช่น ค่าเช่า ลูกหลานส่งเงินมาให้ ดอกเบี้ยเงินฝาก)	861.09
รวม	14,461.14

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว. (2552?). รายงานสรุปรายได้ครัวเรือน พ.ศ.2551. ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ตาราง 7 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในพื้นที่อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. 2551

ประเภทของค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/ครัวเรือน/ เดือน (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)
อาหาร	6,211.52	66.14
ข้าวสาร	586.32	6.24
อาหารที่จำเป็น	4,457.06	47.46
ขนมกินเล่น ขนมกรุบกรอบ	1,168.14	12.44
เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย	288.10	3.07
ที่อยู่อาศัย	143.50	1.53
ค่ารักษาพยาบาล ค่ายา	130.14	1.39
การศึกษา	476.12	5.07
การเดินทาง	484.56	5.16
ค่าน้ำ ค่าไฟ	503.57	5.36
ค่าโทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ บัตรเติมเงิน	297.94	3.17
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล (สบู่ ยาสีฟัน ฯลฯ)	252.57	2.69
บันเทิง หวย และการพนัน	89.01	0.95
บุหรี่ยาสูบ ยาสูบ	82.84	0.88
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	431.98	4.60
รวม	9,391.77	100.00

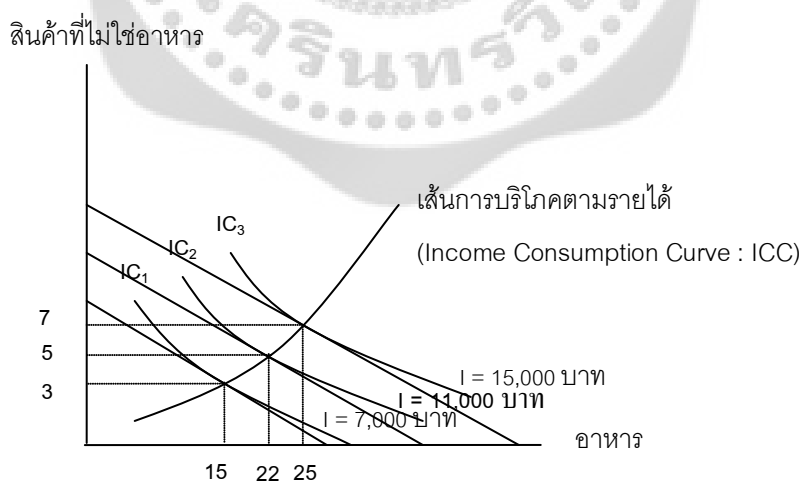
ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว. (2552?). รายงานสรุป/รายรับ-รายจ่ายจากบัญชีครัวเรือน พ.ศ.2551. ไม่ปรากฏเลขหน้า.

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ในการศึกษาความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว เป็นการศึกษาถึงรายได้ของครัวเรือนและพฤติกรรมของผู้บริโภคครัวเรือนในเรื่องของการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคอาหารในหมวดต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับรายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคอาหาร โดยมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องคือ ทฤษฎีเส้นโค้งเอ็นเงิล (Engel Curve) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

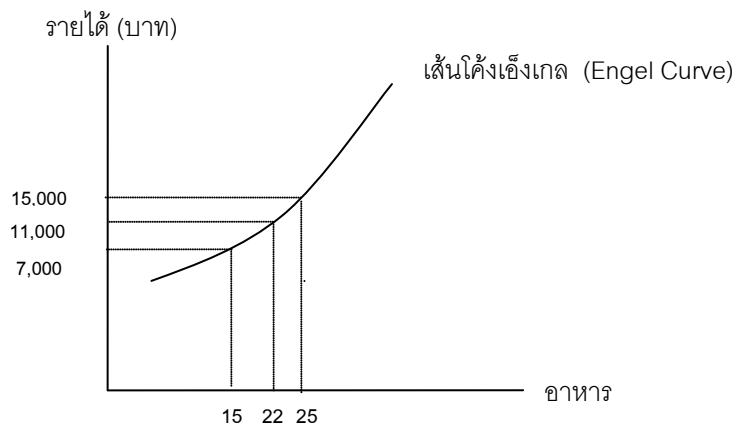
เส้นโค้งเอ็นเงิล (Engel Curve) (ชยันต์ ต้นติวีสดาการ. 2550: 24) เป็นเส้นที่แสดงความสัมพันธ์ของอุปสงค์สินค้ากับรายได้ของผู้บริโภค ผู้บริโภคที่มีเหตุผลจะมุ่งหวังที่จะบริโภคสินค้าเพื่อให้ได้รับความสุข ความพอใจ หรืออรรถประโยชน์สูงสุด โดยการตัดสินใจเลือกบริโภคสินค้าต่างๆ เพื่อได้รับความสุข หรือความพอใจ หรืออรรถประโยชน์สูงสุดจากรายได้ที่ผู้บริโภคมีอยู่จำกัด โดยผู้บริโภคทั่วไปจะมีรายได้คงที่จำนวนหนึ่ง รวมทั้งความสามารถในการยับยั้งคั้งที่ด้วย ส่วนราคาสินค้านั้นได้สมมติว่าถูกกำหนดขึ้นจากตลาดที่มีการแข่งขัน ดังนั้นผู้บริโภคต้องยอมรับราคาในตลาดดังกล่าว และไม่อาจจะทำให้ราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงด้วย จากข้อจำกัดในเรื่องของรายได้ของผู้บริโภค และราคาสินค้าที่ผู้บริโภคเผชิญอยู่นั้น ผู้บริโภคจะต้องเลือกบริโภคสินค้าเพื่อให้บรรลุจุดหมาย กล่าวคือ ให้ได้รับความพอใจสูงสุด

สมมติให้ผู้บริโภคจังหวัดสระแก้ว มีการบริโภคสินค้า 2 ชนิด ได้แก่ อาหารและสินค้าที่ไม่ใช่อาหาร โดยกำหนดให้ราคาสินค้าทั้งสองชนิดคงที่

ภาพประกอบ 2 เส้นการบริโภคตามรายได้ (Income Consumption Curve : ICC)

ที่มา: ภราดร ปริดาศักดิ์. (2547). *หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค*. หน้า 142.

ภาพประกอบ 3 เส้นโค้งเอ็นเงิลของอาหาร

ที่มา: ภราดร ปริดาคักดี. (2547). *หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค*. หน้า 142.

เส้นความพอใจเท่ากัน (Indifference Curve) เป็นเส้นที่ใช้วิเคราะห์หรือสรุปประโยชน์ที่วัดเป็นหน่วยไม่ได้ของอุปสงค์ของผู้บริโภคจังหวัดสระแก้ว โดยจากภาพประกอบ 1 เส้นความพอใจเท่ากันเป็นเส้นแสดงจำนวนการบริโภคอาหารและสินค้าที่ไม่ใช่อาหารของผู้บริโภคจังหวัดสระแก้วที่ทำให้ผู้บริโภคจังหวัดสระแก้วได้รับความพอใจเท่ากัน โดยเส้นความพอใจเท่ากันของผู้บริโภคจังหวัดสระแก้วมีลักษณะเป็นเส้นโค้งที่ทอดจากซ้ายมาขวา มีความชันเป็นลบ (Negative slope) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้บริโภคจังหวัดสระแก้วลดการบริโภคสินค้าอย่างหนึ่งลง ผู้บริโภคจะต้องเพิ่มการบริโภคสินค้าอีกอย่างหนึ่ง จึงจะชดเชยให้ได้รับความพอใจเท่าเดิม นอกจากนี้เส้นความพอใจเท่ากันของผู้บริโภคจังหวัดสระแก้วจะมีลักษณะเป็นเส้นโค้งเว้าเข้าหาจุดกำเนิด (Convex to the origin) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอัตราการทดแทนของอาหารและสินค้าที่ไม่ใช่อาหารมีลักษณะลดน้อยถอยลง (Diminishing marginal rate of substitution) แสดงว่าอาหารและสินค้าที่ไม่ใช่อาหารทดแทนกันได้ไม่สมบูรณ์

เส้นงบประมาณ (Budget Line) เป็นเส้นแสดงให้เห็นถึงจำนวนต่างๆ ของอาหารและสินค้าที่ไม่ใช่อาหารซึ่งสามารถซื้อได้ด้วยรายได้จำนวนหนึ่ง

จากภาพประกอบ 2 ผู้บริโภคจังหวัดสระแก้วจะเลือกบริโภคอาหารและสินค้าที่ไม่ใช่อาหารจำนวนต่างๆ เพื่อให้ได้รับความพอใจสูงสุดภายในรายได้หรืองบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด นั่นคือผู้บริโภคจังหวัดสระแก้วจะเลือกบริโภค ณ จุดดุลยภาพ คือจุดที่ค่าความชันของเส้นงบประมาณเท่ากับค่าความชันของเส้นความพอใจเท่ากัน จากการที่ผู้บริโภคจะแสวงหาความพอใจสูงสุดภายใต้งบประมาณหรือรายได้ที่มีอยู่อย่างจำกัด เมื่อผู้บริโภคจังหวัดสระแก้วมีรายได้เพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลให้มี

อำนาจในการซื้ออาหารและสินค้าที่ไม่ใช่อาหารเพิ่มขึ้น มีผลทำให้เส้นงบประมาณของผู้บริโภคจังหวัดสระแก้วขยับเคลื่อนที่ไปทางขวามือ และส่งผลให้ผู้บริโภคจังหวัดสระแก้วแสวงหาความพอใจเพิ่มขึ้นด้วย จนทำให้ผู้บริโภคจังหวัดสระแก้วมีการบริโภคอาหารและสินค้าที่ไม่ใช่อาหารในระดับที่เพิ่มขึ้น เมื่อลากเส้นเชื่อมจุดดุลยภาพของการบริโภคอาหารของผู้บริโภคจังหวัดสระแก้วเมื่อระดับรายได้เปลี่ยนแปลงไป เส้นดังกล่าวจะเรียกว่า เส้นการบริโภคตามรายได้ (Income Consumption Curve)

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ ณ ระดับต่างๆ และปริมาณการบริโภคอาหารและสินค้าที่ไม่ใช่อาหารของผู้บริโภคจังหวัดสระแก้ว จะสามารถหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคอาหารและสินค้าที่ไม่ใช่อาหารที่จุดดุลยภาพ ณ ระดับรายได้ต่างๆ โดยสมมติให้ระดับราคาอาหารและสินค้าที่ไม่ใช่อาหารคงที่ เส้นดังกล่าวเรียก เส้นโค้งเ็งเกล (Engel Curve) หรือเส้นอุปสงค์ต่อรายได้ เพราะฉะนั้น เส้นโค้งเ็งเกลจึงเป็นเส้นที่แสดงความสัมพันธ์ของอุปสงค์สินค้ากับรายได้ของผู้บริโภค

จากภาพประกอบ 3 เส้นโค้งเ็งเกลของอาหารมีลักษณะลาดขึ้นจากซ้ายไปขวา แสดงว่าเมื่อผู้บริโภคจังหวัดสระแก้วมีระดับรายได้เพิ่มขึ้น ผู้บริโภคจังหวัดสระแก้วจะบริโภคอาหารในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้มีค่าเป็นบวก ($e > 0$) เพราะฉะนั้นอาหารจึงจัดว่าเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods)

แต่ถ้ากรณีที่ผู้บริโภคบริโภคสินค้าน้อยลงเมื่อระดับรายได้สูงขึ้น แสดงว่าผลของการเพิ่มรายได้เป็นไปในทางลบ (negative income effect) ทำให้ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์สินค้าต่อรายได้มีค่าเป็นลบ ($e < 0$) ดังนั้นสินค้าประเภทนี้จึงจัดว่าเป็นสินค้าด้อยคุณภาพ (Inferior Goods)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้วในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการบริโภคอาหารของผู้บริโภคในต่างประเทศ โดยใช้แบบจำลอง AIDS และส่วนที่สองเป็นการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการบริโภคอาหารของผู้บริโภคในการบริโภคอาหารภายในประเทศ โดยใช้แบบจำลอง AIDS และแบบจำลองอื่นๆ ซึ่งการตรวจสอบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง 2 ส่วนนี้ มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนแรก ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการบริโภคอาหารของผู้บริโภคในต่างประเทศโดยใช้แบบจำลอง AIDS

ฮาลเบิร์ต และคนอื่นๆ (Halbrendt; et al. 1994) และวาดัด (Wadud. 2006) ได้ทำการศึกษาความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ในการบริโภคอาหารหมวดต่างๆ ในระดับประเทศโดยอาศัยแบบจำลอง AIDS โดยงานวิจัยของฮาลเบิร์ต และคนอื่นๆ (Halbrendt; et al. 1994) ศึกษาการบริโภคอาหารในมณฑลกวางตุ้งประเทศจีน และวาดัด (Wadud. 2006) ศึกษาการบริโภคอาหารใน

ประเทศบังคลาเทศ จะใช้ข้อมูลแบบอนุกรมเวลา จากผลการศึกษาพบว่า ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้เกือบทุกประเภทมีค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้เป็นบวก โดยอาหารประเภทผักและเนื้อสัตว์เป็นสินค้าที่มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้เข้าใกล้หนึ่ง ยกเว้นเนื้อแกะที่มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้เป็นลบ และธัญพืชมีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารสูงที่สุด

ส่วนที่สอง ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการบริโภคอาหารของผู้บริโภคภายในประเทศโดยใช้แบบจำลอง AIDS และแบบจำลองอื่นๆ

พัชรา รัตนวิจักรษณ์ (2536), จารุวรรณ จันใส (2539), พินพร ยุธยาตร์ (2543), เกษภูพงษ์ ประเสริฐสังข์ (2547), อรอนงค์ ลองพิชัย (2547) และ ชลฤดี โภกรรม (2548) งานวิจัยทั้งหมดนี้ได้ศึกษาถึงการบริโภคอาหารของผู้บริโภค โดยงานวิจัยของอรอนงค์ ลองพิชัย (2547) และชลฤดี โภกรรม (2548) ได้ศึกษาการบริโภคอาหารโดยอาศัยรูปแบบของแบบจำลอง AIDS พัชรา รัตนวิจักรษณ์ (2536) ใช้รูปแบบของแบบจำลองระบบค่าใช้จ่ายแบบเส้นตรง (Linear Expenditure System : LES) จารุวรรณ จันใส (2539) และ พินพร ยุธยาตร์ (2543) ใช้รูปแบบของแบบจำลองการขยายระบบค่าใช้จ่ายแบบเส้นตรง (Extended Linear Expenditure System : ELES) เกษภูพงษ์ ประเสริฐสังข์ (2547) ใช้รูปแบบสมการในรูปลอกล็อก (Double log Equation) โดยเกือบทุกงานวิจัยจะนำข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐมาใช้ในการศึกษา เว้นแต่งานวิจัยของพัชรา รัตนวิจักรษณ์ (2536) จะนำข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจมาใช้ในการศึกษา

จากทบทวนงานวิจัยพบว่าทุกภาคของประเทศไทย ผู้บริโภคมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง หมวดเนื้อสัตว์ หมวดผักและผลไม้มากที่สุดตามลำดับ โดยครัวเรือนที่มีรายได้น้อย ครัวเรือนในชนบท และครัวเรือนแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารในหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งในสัดส่วนที่สูงกว่าหมวดอื่นๆ โดยงานวิจัยของพัชรา รัตนวิจักรษณ์ (2536) ได้มีความเห็นว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารในหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง และเนื้อสัตว์ของผู้บริโภคในครัวเรือนจะมีอย่างน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับปริมาณอาหารที่ครัวเรือนสามารถผลิตได้เองด้วย

ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ พบว่า อาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง มีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 1 แสดงว่าอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งจัดเป็นสินค้าปกติและสินค้าจำเป็น ยกเว้นงานวิจัยของพินพร ยุธยาตร์ (2543) ที่อาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งมีค่าความยืดหยุ่นน้อยกว่า 0 จึงจัดเป็นสินค้าด้อยคุณภาพ

ส่วนค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ในหมวดผักและผลไม้ในงานวิจัยของอรอนงค์ ลองพิชัย (2547), จารุวรรณ จันใส (2539), พินพร ยุธยาตร์ (2543), เกษภูพงษ์ ประเสริฐสังข์ (2547) จะมีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 1 จัดเป็นสินค้าปกติประเภทสินค้าจำเป็น และ

งานวิจัยของชลฤดี โภทรวม (2548) ผลไม่มีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 1 จัดเป็นสินค้าปกติประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย

พินพร ยุธยาตร์ (2543) ได้ข้อสรุปจากการทำวิจัยว่า เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มค่าความยืดหยุ่นของรายได้ในช่วง 10 ปีของการทำวิจัย ผู้บริโภคจะลดการบริโภคสินค้าหมวดอาหารลง ทั้งนี้เกิดจากหลายสาเหตุ คือจากการที่ครัวเรือนมีรายได้ต่อเดือนสูงขึ้นจึงเปลี่ยนไปบริโภคสินค้าประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากอาหารแทน รวมทั้งสาเหตุอื่น เช่น รสนิยมที่เปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่นอีกกล่าวถึงการบริโภคอาหารโดยแบ่งแยกเป็นอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชนิดต่างๆ ได้แก่งานวิจัยของสุมนา ตั้งจิตวิสุทธิ (2541), บวรลักษณ์ แก้วตัน (2546), อารียวรรณ สุทธิพงศ์พันธ์ (2548) ทุกงานวิจัยจะนำข้อมูลitudinal ที่ได้จากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐมาใช้ในการศึกษา โดยสุมนา ตั้งจิตวิสุทธิ (2541) ได้ศึกษาการบริโภคเนื้อสัตว์โดยอาศัยรูปแบบสมการของ Engel Curve บวรลักษณ์ แก้วตัน (2546) อาศัยรูปแบบของแบบจำลอง AIDS และอารียวรรณ สุทธิพงศ์พันธ์ (2548) ใช้รูปแบบของแบบจำลองการขยายระบบค่าใช้จ่ายแบบเส้นตรง (Extended Linear Expenditure System : ELES) โดยผลการศึกษาพบว่า ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์เนื้อหมูต่อรายได้จะมีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 1 จัดเป็นสินค้าปกติประเภทสินค้าจำเป็น ส่วนค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์เนื้อวัวต่อรายได้ในงานวิจัยของสุมนา ตั้งจิตวิสุทธิ (2541) มีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 1 จัดเป็นสินค้าปกติประเภทสินค้าจำเป็น ส่วนเนื้อไก่มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้มากกว่า 1 จัดเป็นสินค้าปกติประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย และงานวิจัยของบวรลักษณ์ แก้วตัน เนื้อไก่มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ไม่น้อยกว่า 0 จัดเป็นสินค้าด้อยคุณภาพ ส่วนงานวิจัยของบวรลักษณ์ แก้วตัน (2546) สัตว์น้ำมีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้มากกว่า 1 จัดเป็นสินค้าปกติประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย

และงานวิจัยของวีระศักดิ์ คงฤทธิ์ (2543) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของครัวเรือนในการบริโภคนมและผลิตภัณฑ์นม โดยใช้ข้อมูลitudinalในการศึกษา พบว่า สมการสัดส่วนค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเนยของครัวเรือนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า รายได้ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคเนยของครัวเรือน ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์นมและผลิตภัณฑ์นมทุกชนิดต่อรายได้ มีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 1 แสดงว่านมและผลิตภัณฑ์นมจัดเป็นสินค้าปกติประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา สามารถนำค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารแต่ละประเภทต่อรายได้มาสรุปได้ดังนี้

ตาราง 8 ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารหมวดต่างๆ ต่อรายได้

ผู้วิจัย/ปีที่วิจัย	การประมาณค่า	ปีข้อมูลวิจัย	พื้นที่วิจัย	ค่าความยืดหยุ่นของอาหารหมวดต่างๆ ต่อรายได้
พัชรา รัตนวิจักขณ์ (2536)	LES	2536	สุรินทร์ นครราชสีมา	ข้าว = 0.526, เนื้อสัตว์ = 1.827 ผัก,ผลไม้ = -, อาหารอื่น = 1.281 ข้าว = -, เนื้อสัตว์ = 0.525 ผัก,ผลไม้ = 0.674, อาหารอื่น = -
จารุวรรณ จันใส (2539)	ELES	2533	ชนบท	ข้าว = 0.065, เนื้อสัตว์ = 0.043 ปลา = 0.036, นม = 0.120 ผัก = 0.071, อาหารอื่น = 0.055
สุนณา ตั้งจิตวิสุทธิ์ (2541)	Engel Curve	2533	ไทย	เนื้อหมู = 0.908, เนื้อไก่ = 1.296 เนื้อวัว = 1.175
พินพร ยุธยาตร์ (2543)	ELES	2539	ไทย	ข้าว = -0.154, เนื้อสัตว์ = 0.312 ปลา = 0.295, นม = 0.616 ไขมัน = 0.198, ผลไม้ = 0.723 ผัก = 0.269, น้ำตาล = 0.241 เครื่องปรุงรส = 0.467, เครื่องดื่ม = 0.766
วีระศักดิ์ คงฤทธิ์ (2543)	AIDS	2537	ไทย	นม = 1.914, นมสด = 2.096 นมข้นหวาน = 1.162, นมผง = 1.851 ครีมเทียม = 0.002, ไอศกรีม = 0.001 นมเปรี้ยว = 0.001, เนย = -
บวรลักษณ์ แก้วตัน (2546)	AIDS	2522- 2543	ไทย	เนื้อวัว = 0.574, เนื้อหมู = 0.784 เนื้อไก่ = -0.020, เนื้อปลา = 1.799
เกษภาพงษ์ ประเสริฐสังข์ (2547)	Double log Equation	2545	ไทย	ข้าว = 0.016, เนื้อสัตว์ = 0.055 ปลา = 0.021, ไขมัน = 0.164 ผลไม้ = 0.668, ผัก = 0.001 เครื่องดื่ม = 0.590, อาหารอื่น = 0.502
อรอนงค์ ลองพิชัย (2547)	AIDS	2544/45	ภาคกลาง	ข้าว = 0.056, เนื้อสัตว์ = 0.745 ปลา = 1.008, ไขมัน = 1.096

ตาราง 8 (ต่อ)

ผู้วิจัย/ปีที่วิจัย	การประมาณค่า	ปีข้อมูลวิจัย	พื้นที่วิจัย	ค่าความยืดหยุ่นของอาหารหมวดต่างๆ ต่อรายได้
				ผักและผลไม้ = 1.130, เครื่องปรุงรส = 0.4511 เครื่องดื่ม = 2.452, อาหารอื่น = 2.712
ชลฤดี โทกรวม (2548)	AIDS	2545	ไทย	ข้าว = 0.507, เนื้อสัตว์ = 1.134 ปลา = 0.832, ผลไม้ = 1.316 ผัก = 0.603, เครื่องดื่ม = 1.953 อาหารอื่น = 1.031
อารีย์วรรณ สุทธิพงษ์พันธ์ (2548)	ELES	2545	กทม.	เนื้อสัตว์ = 0.109, อาหารทะเล = 0.261
Halbrendt, Tuan, Gewpesaw; & Dolk-Etz. (1994)	AIDS	1990	มณฑล กวางตุ้ง ประเทศจีน	ธัญพืช = 0.575, เนื้อ = 1.092 ไก่ = 1.273, ผลไม้ = 1.841 ผัก = 0.911, น้ำตาล = 1.193 อาหารอื่น = 1.206
Wadud (2006)	AIDS	1980- 2000	บังคลาเทศ	เนื้อวัว = 0.509, เนื้อไก่ = 0.168 เนื้อแกะ = -0.119

หมายเหตุ: “-” หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่มา: ทบทวนวรรณกรรม.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 997 ครัวเรือน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากมีความเหมาะสมสำหรับการสุ่มกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กและมีเวลาในการดำเนินงานจำกัด โดยเลือกครัวเรือนจากกลุ่มตัวอย่างมาจำนวน 2 หมู่บ้านจาก 7 หมู่บ้านในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว คือ หมู่ที่ 4 บ้านหนองหล่ม หมู่ที่ 6 บ้านหนองหมู รวมทั้งสิ้น 50 ตัวอย่าง เนื่องจากครัวเรือนทั้ง 2 หมู่บ้านมีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำที่สุด (ตาราง 9) วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยเลือกใช้หลักการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ผู้วิจัยจึงต้องเก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่างเท่าที่จะหาได้จนครบตามจำนวนที่ต้องการ ดังภาพประกอบ 4

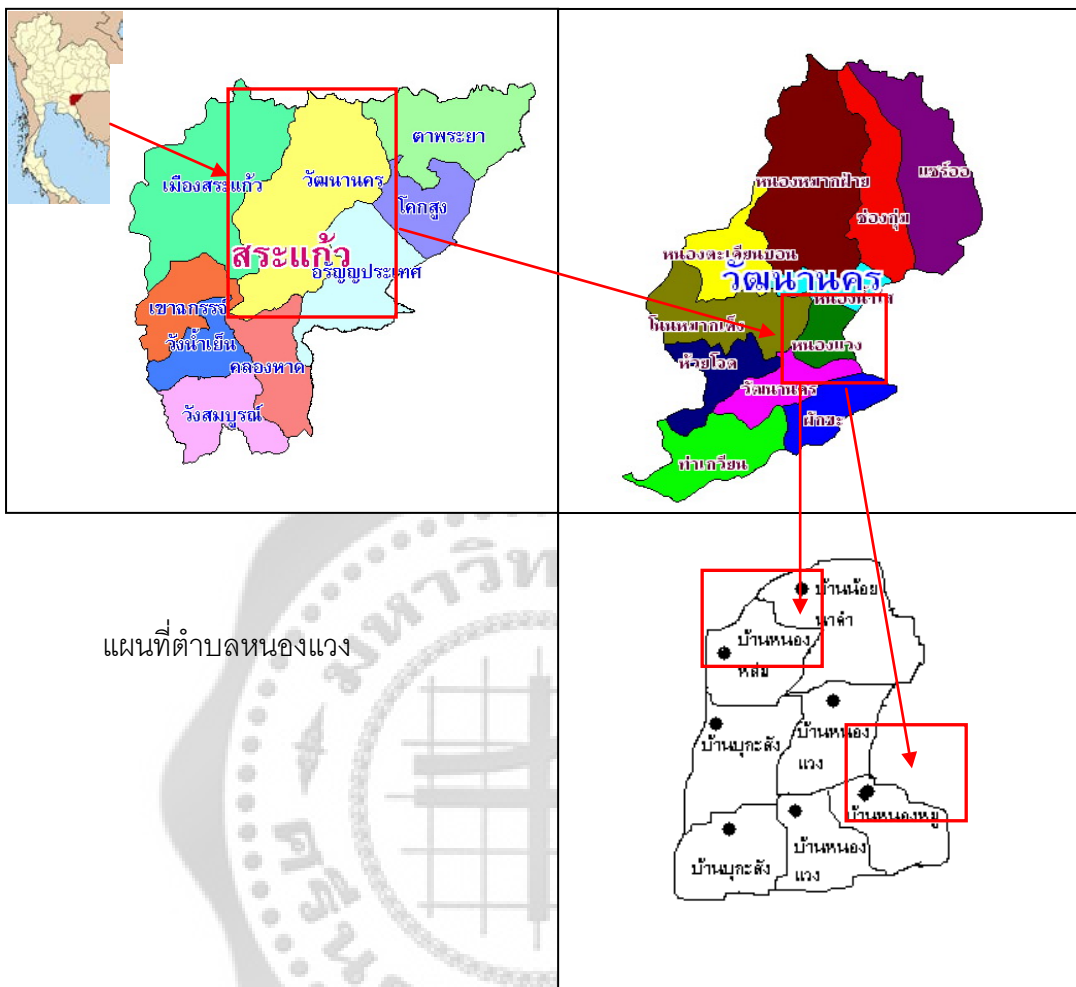
ตาราง 9 กลุ่มตัวอย่างครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

หมู่ที่/บ้าน	รายได้เฉลี่ย/ ครัวเรือน/ปี (บาท)	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)
1 บ้านหนองแวง	118,025	114	-
2 บ้านนุกะสัง	215,000	111	-
3 บ้านนุกะสัง	150,000	164	-
4 บ้านหนองหล่ม	35,000	254	25
5 บ้านหนองแวง	82,000	131	-
6 บ้านหนองหมู	66,310	143	25
7 บ้านน้อยนาคำ	80,000	80	-
รวม	106,332	997	50

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว. (2552?).
สภาพทั่วไป สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมตำบลหนองแวง . หน้า 4-5

แผนที่จังหวัดสระแก้ว

แผนที่อำเภอวัฒนานคร

แผนที่ตำบลหนองแวง

ภาพประกอบ 4 การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือน ประกอบด้วย สถานภาพในครัวเรือนของผู้ให้สัมภาษณ์ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และลักษณะของครัวเรือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลลักษณะการประกอบอาชีพของครัวเรือน ประกอบด้วย อาชีพหลัก และจำนวนบุคคลในครัวเรือนที่มีและไม่มีอาชีพ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือน โดยแบ่งค่าใช้จ่าย

หมวดอาหารออกเป็น 8 หมวด อันได้แก่

- ข้าวและอาหารประเภทแป้ง
- เนื้อสัตว์ และสัตว์ปีก
- สัตว์น้ำ
- ไขมัน นม เนย และไข่
- ผัก
- ผลไม้
- เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์
- สินค้าอื่นๆ ในหมวดอาหาร

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับแบบจำลองอุปสงค์ AIDS จากหนังสือ เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย และการสร้างเครื่องมือในการวิจัย เพื่อให้ครอบคลุมตามความมุ่งหมายของการวิจัย

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามแนวคิดในการวิจัยสู่ประเด็นคำถาม

3. นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเรื่องของสำนวนภาษาให้มีความรัดกุม เข้าใจง่าย และตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับกลุ่มครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 10 ราย แล้วนำกลับมาทำการแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ครัวเรือนเพิ่มเติมอีกครั้งก่อนนำไปใช้สัมภาษณ์ครัวเรือนตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งสนใจศึกษาถึงค่าความยืดหยุ่นอุปลงค์ของอาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โดยผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ รายได้ของครัวเรือน และค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง หมวดเนื้อสัตว์ และสัตว์ปีก หมวดสัตว์น้ำ หมวดไขมัน นม เนย และไข่ หมวดผัก หมวดผลไม้ หมวดเครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ และสินค้าอื่นๆ ในหมวดอาหาร ซึ่งข้อมูลทั้งหมดนี้ได้จากการใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 ตัวอย่างจากครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริโภคในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลจากครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ตามขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

1. ทำการตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสัมภาษณ์ ที่ได้รับกลับคืนมาทุกฉบับ และทำการแยกแบบสัมภาษณ์ที่ไม่สมบูรณ์ออก
2. ทำการลงรหัส (Coding) นำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว มาลงรหัสที่กำหนดไว้ล่วงหน้า
3. ทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำเสนอ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาความยืดหยุ่นของอุปลงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน โดยการนำคำตอบจากแบบสัมภาษณ์มาทำการแจกแจงความถี่แล้วคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูลดังนี้ คือ สถานภาพในครัวเรือนของผู้ให้สัมภาษณ์ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการ

สมรสของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ลักษณะครัวเรือน อาชีพหลักของครัวเรือนใน ตำบลหนองแวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านรายได้และค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารในหมวดต่างๆ ของผู้บริโภคในตำบลหนองแวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว ด้วยสถิติพื้นฐาน โดยการนำค่าตอบ จากแบบสัมภาษณ์มาทำการแจกแจงความถี่แล้วคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

2. การประมาณค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้ของ ครัวเรือนในพื้นที่ตำบลหนองแวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง ปริมาณ (Quantitative Method) ประมาณค่าแบบจำลองอุปสงค์ AIDS โดยทำการประมาณค่า สมการสัดส่วนการใช้จ่ายอาหารด้วยวิธียกกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares : OLS) จากนั้นจะนำค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณได้จากสมการสัดส่วนการใช้จ่ายไปคำนวณหาค่าความยืดหยุ่น ของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้

แบบจำลองอุปสงค์ Almost Ideal Demand System (AIDS) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล

แบบจำลองอุปสงค์ Almost Ideal Demand System เป็นแบบจำลองสมการอุปสงค์ของ Deaton และ Muellbauer (1980) ที่พิจารณาเงื่อนไขความพึงพอใจของผู้บริโภคที่เรียกว่า Price – independent , generalize – logarithmic หรือ PIGLOG ซึ่งเป็นที่ยอมรับของนักเศรษฐศาสตร์ว่าเป็น เงื่อนไขความพอใจของผู้บริโภคที่มีพฤติกรรมสมเหตุสมผล (Rational Behavior) สามารถใช้เป็น ตัวแทนของผู้บริโภคทั้งหมดในตลาดได้ ดังนั้นอุปสงค์ที่ปรากฏจึงเป็นอุปสงค์ของตลาด โดยข้อดีของ แบบจำลองอุปสงค์ AIDS ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ มีความสามารถในการรวมอุปสงค์ของผู้บริโภค ทั้งหมดได้ รูปแบบสมการสอดคล้องกับข้อมูลค่าใช้จ่ายของครัวเรือนที่ใช้วิจัย และมีความง่ายในการ ประมาณการเชิงเส้น โดยสามารถแสดงได้ดังสมการ

$$w_i = \alpha_i + \sum_j \gamma_{ij} \log p_j + \beta_i \log \left(\frac{x}{p} \right) \quad (1)$$

และ

$$\frac{\log p}{\log p_j} = \alpha_i + \sum_k \alpha_k \log p_k + \frac{1}{2} \sum_k \sum_j \gamma_{kj} \log p_k \quad (2)$$

โดยที่

$$\begin{aligned}
 w_i &= \text{สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในบริโภคอาหารในแต่ละหมวด} \\
 p_j &= \text{ราคาของอาหารหมวด } j \\
 x &= \text{ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารทั้งหมด} \\
 p &= \text{ดัชนีราคา}
 \end{aligned}$$

แต่เนื่องจากการศึกษาข้อมูลทางด้านรายได้และค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารในหมวดต่างๆ ของครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้วในครั้งนี้ ได้จากการสัมภาษณ์ครัวเรือน ซึ่งเป็นข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross section data) ทำให้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในราคาอาหาร ดังนั้น ปัจจัยราคาจึงถูกกำหนดให้คงที่

เมื่อกำหนดให้ราคาคงที่ จะได้รูปแบบสมการของสัดส่วนค่าใช้จ่ายอาหารในการบริโภคอาหารในหมวดต่างๆ ดังนี้

$$w_i = \alpha_i + \beta_i \log x \quad (3)$$

เมื่อ

$$\begin{aligned}
 w_i &= \text{สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในบริโภคอาหารหมวดต่างๆ} \\
 x &= \text{ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารทั้งหมดที่เป็นตัวเงิน (ซื้อมาบริโภค) และไม่เป็นตัวเงิน (ผลิตได้เองหรืออาหารที่ได้มาโดยไม่ต้องซื้อ)} \\
 \alpha_i \cdot \beta_i &= \text{ค่าสัมประสิทธิ์} \\
 i &= 1, 2, 3, \dots, 8 ; 1 = \text{อาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง} \\
 2 &= \text{อาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก} \\
 3 &= \text{อาหารหมวดสัตว์น้ำ} \\
 4 &= \text{อาหารหมวดไขมัน นม เนย และไข่} \\
 5 &= \text{อาหารหมวดผัก} \\
 6 &= \text{อาหารหมวดผลไม้} \\
 7 &= \text{อาหารหมวดเครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์} \\
 8 &= \text{อาหารหมวดสินค้าอื่นๆ}
 \end{aligned}$$

จากรูปแบบสมการของสัดส่วนค่าใช้จ่ายอาหารในหมวดต่างๆ ในสมการที่ (3) จะนำไปใช้วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่างๆ เพื่อหาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้ (η_i) ดังนี้

$$\eta_i = 1 + \frac{\beta_i}{w_i} \quad (4)$$

เมื่อ

- η_i = ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารหมวดต่างๆ ต่อรายได้
- w_i = สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในบริโภคอาหารหมวดต่างๆ
- β_i = ค่าสัมประสิทธิ์
- i = 1,2,3,.....,8 ;
- 1 = อาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง
  - 2 = อาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก
  - 3 = อาหารหมวดสัตว์น้ำ
  - 4 = อาหารหมวดไขมัน นม เนย และไข่
  - 5 = อาหารหมวดผัก
  - 6 = อาหารหมวดผลไม้
  - 7 = อาหารหมวดเครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์
  - 8 = อาหารหมวดสินค้าอื่นๆ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะของครัวเรือนตัวอย่างประกอบด้วย ลักษณะครัวเรือนของผู้ให้สัมภาษณ์ เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ลักษณะครัวเรือน ลักษณะการประกอบอาชีพของครัวเรือน

ส่วนที่ 2 สภาพทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมการใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนตัวอย่างประกอบด้วย รายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตัวอย่าง และพฤติกรรมการใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนตัวอย่าง อันได้แก่ ค่าใช้จ่ายในหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก สัตว์น้ำ ไขมัน นม เนย และไข่ ผัก ผลไม้ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ และสินค้าอื่นๆ ในหมวดอาหาร

ส่วนที่ 3 ประมาณค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนตัวอย่าง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะของครัวเรือนตัวอย่าง

หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในวัยทำงาน มีอายุน้อยกว่า 50 ปี สถานภาพสมรส มีบุตรจำนวนไม่เกิน 3 คน มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีอาชีพเกษตรกรรม (ทำนาปี) จำนวนบุคคลทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนไม่เกิน 4 คน มีเด็กที่ต่ำกว่า 13 ปี และผู้ใหญ่ที่มีอายุเกิน 60 ปี ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน จำนวน 1 คน มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว (ตาราง 10 และ 11)

ตาราง 10 คุณลักษณะครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

หัวหน้าครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	34	68.000
หญิง	16	32.000
อายุ		
น้อยกว่า 50 ปี	29	58.000
50 ปี ขึ้นไป	21	42.000
สถานภาพสมรส		
สมรส	41	82.000
โสด/หม้าย	9	18.000
การศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	44	88.000
มัธยมศึกษา / อาชีวศึกษา	5	10.000
สูงกว่าอาชีวศึกษา	1	2.000
จำนวนบุตร		
0 - 3 คน	40	80.000
4 - 7 คน	10	20.000
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 - 4 คน	41	82.000
4 - 8 คน	9	18.000
จำนวนเด็กที่อายุต่ำกว่า 13 ปี และผู้ใหญ่ ที่มีอายุเกิน 60 ปี ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน		
0 - 1 คน	38	76.000
2 - 3 คน	12	24.000

ตาราง 10 (ต่อ)

หัวหน้าครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลักษณะครัวเรือน		
ครัวเรือนเดี่ยว	33	66.000
ครัวเรือนขยาย	17	34.000
รวม	50	100.000

ที่มา: จากการสำรวจ. (2552).

ตาราง 11 ลักษณะการประกอบอาชีพของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
เกษตรกรรม	38	76.000
ค้าขาย / รับจ้าง	10	20.000
อื่น ๆ	2	4.000
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีอาชีพ		
1 - 2 คน	34	68.000
3 - 4 คน	16	32.000
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีอาชีพ		
0 - 2 คน	44	88.000
3 คน ขึ้นไป	6	12.000
รวม	50	100.000

ที่มา: จากการสำรวจ. (2552).

ส่วนที่ 2 สภาพทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมการใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของ
ครัวเรือนตัวอย่าง

รายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตัวอย่าง

จากการสำรวจ พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำคือน้อยกว่า 5,000 บาท เนื่องจากครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีอาชีพหลักในการทำนา และเนื่องจากสภาพดินในพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูก ประกอบกับขาดแหล่งน้ำในธรรมชาติ จึงสามารถทำนาได้เพียงปีละ 1 ครั้ง ส่งผลให้ระดับรายได้ของครัวเรือนอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ (ตาราง 12)

ส่วนค่าใช้จ่าย ครัวเรือนส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องดื่มเป็นอันดับหนึ่ง ร้อยละ 65.010 ลงมาคือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ร้อยละ 13.663 ส่วนค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลเป็นรายจ่ายที่น้อยที่สุด ร้อยละ 1.059 เนื่องจากครัวเรือนส่วนใหญ่ใช้สิทธิ์ประกันสุขภาพถ้วนหน้าในการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล (ตาราง 13)

ตาราง 12 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัด

สระแก้ว

ระดับรายได้	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5,000 บาท	36	72.000
5,001-10,000 บาท	13	26.000
มากกว่า 10,000 บาท	1	2.000
รวม	50	100.000

ที่มา: จากการสำรวจ. (2552.)

หมายเหตุ: รายได้เฉลี่ยต่อเดือน = รายได้ทั้งปี ÷ 12 เดือน

ตาราง 13 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร
จังหวัดสระแก้ว

ประเภทค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วน ค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)
อาหารและเครื่องดื่ม	3,092.711	65.010
ที่อยู่อาศัย	362.800	7.626
เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	154.370	3.245
ค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	50.400	1.059
การเดินทางและการสื่อสาร	447.000	9.396
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	650.000	13.663
รวม	4,757.281	100.000

ที่มา: จากการสำรวจจ. (2552.)

หมายเหตุ: ค่าใช้จ่ายประเภทที่อยู่อาศัย ได้แก่ ค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ฯลฯ
ค่าใช้จ่ายประเภทการรักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ได้แก่ ค่าใช้จ่าย
ในการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาล และค่าใช้จ่ายด้านเวชภัณฑ์

พฤติกรรมค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนตัวอย่าง

จากการสำรวจพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำนาเป็นอาชีพหลัก ผลผลิตส่วนใหญ่ที่ได้ถูกนำไปขาย และอีกส่วนหนึ่งจะนำมาใช้บริโภคภายในครัวเรือน แต่เนื่องจากครัวเรือนสามารถผลิตข้าวเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือนได้เพียงอย่างเดียว จึงทำให้ความสามารถในการผลิตอาหารเองของครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในครัวเรือน จึงทำให้ครัวเรือนต้องตัดสินใจเลือกซื้ออาหารจากแหล่งอื่นด้วย โดยครัวเรือนส่วนใหญ่จะเลือกซื้ออาหารจากรถขายของที่เข้ามาขายภายในหมู่บ้าน รองลงมาคือ ร้านค้าภายในหมู่บ้าน และตลาด (ตาราง 14) โดยจะเลือกซื้ออาหารในระยะเวลา 1 วัน/ครั้ง รองลงมาคือ 2 วัน/ครั้ง (ตาราง 15) ทั้งนี้บุคคลที่มีหน้าที่ตัดสินใจในการเลือกซื้ออาหารของครัวเรือนส่วนใหญ่ก็คือ ภรรยาของหัวหน้าครัวเรือน โดยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารมากที่สุด ได้แก่ ราคาอาหาร รสนิยมของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน และคุณค่าของอาหาร ตามลำดับ (ตาราง 16)

ตาราง 14 แหล่งเลือกซื้ออาหารของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร
จังหวัดสระแก้ว

แหล่งเลือกซื้ออาหาร	ค่าเฉลี่ย	อันดับที่
รถขายอาหาร	39.400	1
ร้านค้าในหมู่บ้าน	28.600	2
ตลาด	19.000	3
อื่นๆ	13.000	4

ที่มา: จากการสำรวจ. (2552).

ตาราง 15 ระยะเวลาในการเลือกซื้ออาหารของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ระยะเวลาในการซื้ออาหาร	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละของครัวเรือนตัวอย่าง
1 วัน / ครั้ง	34	68.000
2 วัน / ครั้ง	10	20.000
3 วัน / ครั้ง	6	12.000
รวม	50	100.000

ที่มา: จากการสำรวจ. (2552).

ตาราง 16 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง
อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้ออาหาร	ค่าเฉลี่ย	อันดับที่
ราคาอาหาร	35.600	1
รสนิยมของครัวเรือน	33.600	2
รายได้ของครัวเรือน	20.600	3
คุณค่าของอาหาร	10.200	4

ที่มา: จากการสำรวจ. (2552).

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดต่างๆ ของครัวเรือนตัวอย่าง

จากการสำรวจพบว่า ครัวเรือนมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งมากที่สุด ร้อยละ 32.987 เนื่องจากข้าวถือเป็นอาหารหลักของครัวเรือน และครัวเรือนตัวอย่างสามารถผลิตข้าวไว้บริโภคเองได้ จึงมีการบริโภคอาหารในหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งค่อนข้างมาก รองลงมาคือ เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก เช่น เนื้อหมู เนื้อไก่ ร้อยละ 28.38 ผัก เช่น หน่อไม้ดอง ผักสด ร้อยละ 14.873 สัตว์น้ำ เช่น ปลา ร้อยละ 8.595 ซึ่งครัวเรือนตัวอย่างจะมีการทำปลาไว้บริโภคเองทุกครัวเรือน ไขมัน นม เนย และไข่ ร้อยละ 6.580 เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ เช่น เครื่องดื่มชูกำลัง เหล้าขาว น้ำอัดลม ร้อยละ 3.833 ผลไม้ ร้อยละ 3.069 และอื่นๆ ในหมวดอาหาร เช่น บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป เครื่องปรุงรส น้ำปลา น้ำตาล ร้อยละ 1.677 ตามลำดับ (ตาราง 17)

ตาราง 17 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง
อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

หมวดอาหาร	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)
ข้าวและอาหารประเภทแป้ง	1,020.183	32.987
เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก	877.955	28.388
ผัก	459.969	14.873

ตาราง 17 (ต่อ)

หมวดอาหาร	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)
สัตว์น้ำ	265.811	8.595
ไขมัน นม เนย และไข่	203.500	6.580
เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์	118.532	3.833
ผลไม้	94.901	3.069
อื่นๆ ในหมวดอาหาร	51.860	1.677
รวม	3,092.711	100.000

ที่มา: จากการสำรวจ. (2552.)

ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชายมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวม 3,214.786 บาท มากกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศหญิงที่มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวม 2,833.180 บาท และมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในสามหมวดแรกเหมือนกัน คือ หมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งมากที่สุด ร้อยละ 33.264 และ 32.320 รองลงมาคือ เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ร้อยละ 28.338 และ 28.507 ผัก ร้อยละ 14.749 และ 15.171 ตามลำดับ ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชายมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง ไขมัน นม เนย และไข่ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ อื่นๆ ในหมวดอาหาร ร้อยละ 33.264 6.848 3.918 1.764 สูงกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศหญิง ส่วนครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศหญิงจะมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก สัตว์น้ำ ผัก ผลไม้ ร้อยละ 28.507 8.990 15.171 3.982 เนื่องจากครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศหญิงนิยมรับประทานน้ำพริกปลาร้ากับผักมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศชาย ส่วนครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชายมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในหมวดเครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ ร้อยละ 3.918 สูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศหญิงซึ่งมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในหมวดเครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ ร้อยละ 3.628 เนื่องจากสมาชิกเพศชายในครัวเรือนชนบทยังมีการดื่มเครื่องดื่ม เช่น เหล้าขาว มากเมื่อมีการพบปะสังสรรค์ (ตาราง 18)

ตาราง 18 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง
อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามหมวดอาหาร และเพศของหัวหน้าครัวเรือน

หมวดอาหาร	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนแบ่งตามเพศ			
	ชาย		หญิง	
	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)
ข้าวและอาหารประเภทแป้ง	1,069.358	33.264	915.688	32.320
เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก	911.003	28.338	807.664	28.507
ผัก	474.153	14.749	429.828	15.171
สัตว์น้ำ	271.007	8.430	254.711	8.990
ไขมัน นม เนย และไข่	220.147	6.848	168.125	5.934
เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์	125.941	3.918	102.788	3.628
ผลไม้	86.471	2.690	112.813	3.982
อื่น ๆ ในหมวดอาหาร	56.706	1.764	41.563	1.467
รวม	3,214.786	100.000	2,833.180	100.000

ที่มา: จากการสำรวจ. (2552).

ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัยทำงาน (25-60 ปี) มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวม 3,270.739 บาท มากกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัยชรา (60 ปีขึ้นไป) ที่มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวม 2,380.596 บาท โดยครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัยทำงานจะมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง ไขมัน นม เนย และไข่ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ อื่นๆ ในหมวดอาหาร ร้อยละ 33.535 7.017 4.068 1.760 สูงกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัยชรา เนื่องจากสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานจะเน้นการบริโภคอาหารหลักที่ให้พลังงาน ส่วนครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัยชราจะมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก สัตว์น้ำ ผัก ผลไม้ ร้อยละ 31.768 8.879 17.865 3.571 สูงกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัยทำงาน (ตาราง 19)

ตาราง 19 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง
อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามหมวดอาหาร และอายุของหัวหน้าครัวเรือน

หมวดอาหาร	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนแบ่งอายุ			
	วัยทำงาน (25-60 ปี)		วัยชรา (มากกว่า 60 ปี)	
	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)
ข้าวและอาหารประเภทแป้ง	1,096.842	33.535	713.550	29.974
เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก	908.378	27.773	756.263	31.768
ผัก	468.636	14.328	425.299	17.865
สัตว์น้ำ	279.418	8.543	211.384	8.879
ไขมัน นม เนย และไข่	229.500	7.017	99.500	4.180
เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์	133.040	4.068	60.500	2.541
ผลไม้	97.375	2.977	85.000	3.571
อื่น ๆ ในหมวดอาหาร	57.550	1.760	29.100	1.222
รวม	3,270.739	100.000	2,380.596	100.000

ที่มา: จากการสำรวจ. (2552).

ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวม 3,596.330 บาท สูงกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษาประถมศึกษา และสูงกว่าอาชีวศึกษา ที่มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวม 3,053.708 บาท และ 2,290.670 บาท โดยครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษา/อาชีวศึกษามีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารในหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งมากที่สุดร้อยละ 32.823 และ 35.358 รองลงมาคือ เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ร้อยละ 28.436 และ 29.530 ผัก ร้อยละ 14.755 และ 15.244 โดยครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา จะมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งสูงกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีการศึกษาระดับอื่น ส่วนครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษาสูงกว่าอาชีวศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างมีเพียง 1 ครัวเรือนเท่านั้น โดยมีจำนวนสมาชิกครัวเรือน 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้าครัวเรือนซึ่งมีอาชีพรับราชการครู และบิดา มารดาของหัวหน้าครัวเรือน จึงทำให้ครัวเรือนมีสัดส่วนการ

บริโภคอาหารที่หลากหลายในหมวดผัก สัตว์น้ำ ไขมัน นม เนย และไข่ ผลไม้ ในสัดส่วนที่สูง คือร้อยละ 18.845 9.386 10.041 10.477 (ตาราง 20)

ตาราง 20 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามหมวดอาหาร และการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

หมวดอาหาร	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนแบ่งตามระดับการศึกษา					
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา		สูงกว่าอาชีวศึกษา	
	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)
ข้าวและอาหารประเภทแป้ง	1,002.320	32.823	1,271.600	35.358	549.000	23.967
เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก	868.358	28.436	1,062.000	29.530	380.000	16.589
ผัก	450.582	14.755	548.230	15.244	431.670	18.845
สัตว์น้ำ	268.479	8.792	252.500	7.021	215.000	9.386
ไขมัน นม เนย และไข่	199.091	6.520	237.000	6.590	230.000	10.041
เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์	120.264	3.938	83.000	2.308	220.000	9.604
ผลไม้	90.341	2.958	106.000	2.947	240.000	10.477
อื่นๆ ในหมวดอาหาร	54.273	1.777	36.000	1.001	25.000	1.091
รวม	3,053.708	100.000	3,596.330	100.000	2,290.670	100.000

ที่มา: จากการสำรวจ. (2552).

ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพสมรสจะมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวม 3,251.507 บาท สูงกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพโสด/หม้ายที่มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวม 2,369.304 บาท โดยครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพสมรสจะมีสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่ในหลายวัย ดังนั้นครัวเรือนจึงเน้นการบริโภคอาหารหมวดหลักๆ ที่ให้พลังงานสูง จึงทำให้มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ไขมัน นม เนย และไข่ ร้อยละ 33.504 28.942 6.792 สูงกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพโสด/หม้าย ที่มี

สัดส่วนค่าใช้จ่ายในบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ไขมัน นม เนย และไข่ ร้อยละ 29.751 24.926 5.252 ส่วนครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพโสด/หม้ายจะมี สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดผัก สัตว์น้ำ ผลไม้ ร้อยละ 18.556 10.726 5.135 สูงกว่า ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพสมรสที่มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดผัก สัตว์ น้ำ ผลไม้ ร้อยละ 14.283 8.254 2.738 เนื่องจากครัวเรือนครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพโสด/ หม้ายจะมีสมาชิกครอบครัวที่อยู่ในวัยชราวมอยู่ด้วย โดยจะเน้นการบริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพ มีความหลากหลายและให้พลังงานไม่สูงมาก (ตาราง 21)

ตาราง 21 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามหมวดอาหาร และสถานภาพสมรสของหัวหน้า ครัวเรือน

หมวดอาหาร	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนแบ่งตามสถานภาพสมรส			
	โสด/หม้าย		สมรส	
	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)
ข้าวและอาหารประเภทแป้ง	704.889	29.751	1,089.394	33.504
เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก	590.570	24.926	941.040	28.942
ผัก	439.649	18.556	464.429	14.283
สัตว์น้ำ	254.129	10.726	268.376	8.254
ไขมัน นม เนย และไข่	124.444	5.252	220.854	6.792
เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์	108.289	4.570	120.780	3.715
ผลไม้	121.667	5.135	89.024	2.738
อื่น ๆ ในหมวดอาหาร	25.667	1.083	57.610	1.772
รวม	2,369.304	100.000	3,251.507	100.000

ที่มา: จากการสำรวจ. (2552).

ครัวเรือนที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท จะมีปริมาณค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวม 3,911.075 บาท มากกว่าครัวเรือนที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และมากกว่า 10,000 บาท ที่มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวม 2,950.103 บาท และ 2,290.670 บาท ตามลำดับ โดยครัวเรือนที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จะมีสัดส่วนการบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง ร้อยละ 35.506 สูงกว่าครัวเรือนที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท และมากกว่า 10,000 บาท ที่มีสัดส่วนการบริโภคข้าวและอาหารประเภทแป้ง ร้อยละ 29.376 และ 23.967 ครัวเรือนที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท มีสัดส่วนในการบริโภคอาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก สัตว์น้ำ อื่นๆ ในหมวดอาหาร ร้อยละ 31.223 9.431 และ 1.967 สูงกว่าครัวเรือนที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 บาท และมากกว่า 10,000 บาท ที่มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ร้อยละ 26.193 และ 16.589 สัตว์น้ำ ร้อยละ 8.190 และ 9.386 อื่นๆ ในหมวดอาหาร ร้อยละ 1.606 และ 1.091 ตามลำดับ ส่วนครัวเรือนที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า 10,000 บาท มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดผัก ไขมัน นม เนย และไข่ ผลไม้ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ ร้อยละ 18.845 10.041 10.477 และ 9.604 สูงกว่าครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีเพียงครัวเรือนเดียวที่มีระดับรายได้มากกว่า 10,000 บาท โดยมีจำนวนสมาชิกครัวเรือน 3 คน ประกอบด้วยหัวหน้าครัวเรือนซึ่งมีอาชีพรับราชการครู และบิดา มารดาของหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในวัยชรา จะมีรายได้ที่สูงกว่าครอบครัวตัวอย่างอื่น จึงทำให้ครัวเรือนมีสัดส่วนการบริโภคอาหารในหมวดไขมัน นม เนย และไข่ ผัก ผลไม้ และเครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ ในสัดส่วนที่สูงกว่าครัวเรือนที่มีระดับรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท พุดง่าย ๆ ก็คือครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูงจะคำนึงถึงสุขภาพมากยิ่งขึ้น จึงทำให้มีโครงสร้างการบริโภคอาหารที่เปลี่ยนแปลงไป โดยจะลดการบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งลง แล้วหันมาบริโภคอาหารหมวดอื่นๆ ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น อาทิ อาหารหมวดไขมัน นม เนย และไข่ ผัก ผลไม้ เครื่องดื่ม แต่ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ถึงแม้ว่าครัวเรือนจะมีรายได้ที่แตกต่างกันออกไป แต่ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดผัก และสัตว์น้ำ กลับมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องมาจากว่าครัวเรือนในพื้นที่นิยมรับประทานน้ำพริกปลาร้ากับผัก ซึ่งถือว่าเป็นอาหารพื้นเมืองของพื้นที่นี้ (ตาราง 22)

ตาราง 22 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามหมวดอาหาร และระดับรายได้ครัวเรือน

หมวดอาหาร	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนแบ่งตามระดับรายได้					
	น้อยกว่า 5,000 บาท		5,000-10,000 บาท		มากกว่า 10,000 บาท	
	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนค่าใช้จ่าย (ร้อยละ)
ข้าวและอาหารประเภทแป้ง	1,047.449	35.506	1,148.923	29.376	549.000	23.967
เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก	772.716	26.193	1,221.154	31.223	380.000	16.589
ผัก	471.392	15.979	459.230	11.742	431.670	18.845
สัตว์น้ำ	241.613	8.190	368.845	9.431	215.000	9.386
ไขมัน นม เนย และไข่	169.444	5.744	297.308	7.602	230.000	10.041
ผลไม้	122.600	4.156	188.692	4.825	220.000	9.604
เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์	77.500	2.627	150.000	3.835	240.000	10.477
อื่นๆ ในหมวดอาหาร	47.389	1.606	76.923	1.967	25.000	1.091
รวม	2,950.103	100.000	3,911.075	100.000	2,290.670	100.000

ที่มา: จากการสำรวจ. (2552).

ส่วนที่ 3 ประมาณค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนตัวอย่าง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาสัดส่วนการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคอาหารในหมวดต่างๆ และทราบถึงค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้ของครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว โดยการประมาณค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้ของครัวเรือนในพื้นที่ตำบลหนองแวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสระแก้ว จะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยประมาณค่าแบบจำลองอุปสงค์ AIDS โดยทำการประมาณค่าสมการสัดส่วนการใช้จ่ายด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares : OLS) โดยแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

$$w_i = \alpha_i + \beta_i \log x$$

เมื่อ

w_i	=	สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในบริโภคอาหารหมวดต่างๆ
x	=	ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารทั้งหมดที่เป็นตัวเงิน (ซื้อมาบริโภค) และไม่เป็นตัวเงิน (ผลิตได้เองหรืออาหารที่ได้มาโดยไม่ต้องซื้อ)
α_i, β_i	=	ค่าสัมประสิทธิ์
i	=	1,2,3,.....,8 ; 1 = อาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง
		2 = อาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก
		3 = อาหารหมวดสัตว์น้ำ
		4 = อาหารหมวดไขมัน นม เนย และไข่
		5 = อาหารหมวดผัก
		6 = อาหารหมวดผลไม้
		7 = อาหารหมวดเครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์
		8 = อาหารหมวดสินค้าอื่นๆ

จากนั้นจะนำค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณการได้จากสมการสัดส่วนการใช้จ่าย ไปคำนวณหา ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้ ได้ผลการศึกษาเป็นดังนี้

ตาราง 23 ผลการประมาณแบบจำลองการบริโภคอาหารของครัวเรือนชนบทตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ตัวแปรอิสระ	หมวดอาหาร							
	ข้าวและ อาหาร ประเภทแป้ง	เนื้อสัตว์ และสัตว์ปีก	สัตว์น้ำ	ไขมัน นม เนย และไข่	ผัก	ผลไม้	เครื่องดื่มที่มี และไม่มี แอลกอฮอล์	อื่นๆ ใน หมวดอาหาร
Intercept (α_i)	0.677 (2.248)	-0.548 (-1.791)	0.391 (2.473)	-0.191 (-1.366)	0.694 (3.801)	0.106 (1.301)	-0.149 (-1.426)	0.021 (0.553)
log x	-0.043 (-2.733)	0.103 (2.681)	-0.038 (-2.911)	0.032 (1.808)	-0.067 (-2.933)	-0.009 (-0.916)	0.023 (2.757)	-0.001 (-0.114)
R ²	0.026	0.130	0.071	0.064	0.152	0.017	0.060	0.027
Adj. R ²	0.006	0.112	0.051	0.044	0.134	0.003	0.041	0.021
F-statistic	8.284	7.190	9.652	3.267	8.600	0.839	8.087	0.013

หมายเหตุ: ตัวเลขใน () หมายถึงค่า t-statistic

ที่มา: จากการคำนวณ.

เมื่อได้ผลการประมาณสมการสัดส่วนการใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนชนบทใน ตำบลหนองแวง อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี (ตาราง 23) จึงนำค่าสัมประสิทธิ์ β_i ของสมการ สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารทั้ง 8 หมวดอาหาร อันได้แก่ อาหารหมวดข้าวและอาหาร ประเภทแป้ง เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก สัตว์น้ำ ไขมัน นม เนย และไข่ ผัก ผลไม้ เครื่องดื่มที่มีและไม่มี แอลกอฮอล์ สินค้าอื่นๆ ในหมวดอาหาร มาหาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อ รายได้ โดยค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้ (η_i) สามารถหาได้ดังนี้

$$\eta_i = 1 + \frac{\beta_i}{w_i}$$

ผลของการคำนวณหาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้ (η_i) พบว่า ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง สัตว์น้ำ ผัก ผลไม้ อื่นๆ ในหมวดอาหาร มีค่ามีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 1 คือ มีค่าเท่ากับ 0.870 0.558 0.550 0.710 0.938 ตามลำดับ จัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ประเภทสินค้าจำเป็น (Necessity Goods) กล่าวคือ เมื่อรายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น จะทำให้ครัวเรือนมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารใน หมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง สัตว์น้ำ ผัก ผลไม้ อื่นๆ ในหมวดอาหาร เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อยกว่า รายได้ของครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น ส่วนค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ไขมัน นม เนย และไข่ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ มีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 1 คือ มีค่าความ ยืดหยุ่นเท่ากับ 1.363 1.485 1.605 จัดเป็นจัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ประเภทสินค้า ฟุ่มเฟือย (Luxury Goods) กล่าวคือ เมื่อรายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น จะทำให้ครัวเรือนมีค่าใช้จ่ายใน การบริโภคหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ไขมัน นม เนย และไข่ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ เพิ่มขึ้น ในสัดส่วนที่มากกว่ารายได้ของครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น (ตาราง 24)

ตาราง 24 ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้ของครัวเรือนตัวอย่างใน
ตำบลหนองแวง อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

หมวดอาหาร	ค่าตัวแปรต่างๆ		
	w_i	β_i	η_i
ข้าวและอาหารประเภทแป้ง	0.330	-0.043	0.870
เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก	0.284	0.103	1.363
สัตว์น้ำ	0.086	-0.038	0.558
ไขมัน นม เนย และไข่	0.066	0.032	1.485
ผัก	0.149	-0.067	0.550
ผลไม้	0.031	-0.009	0.710
เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์	0.038	0.023	1.605
อื่นๆ ในหมวดอาหาร	0.016	-0.001	0.938

ที่มา: จากการคำนวณ.

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมายและวิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ทำให้ทราบถึงสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารในหมวดต่างๆ รวมทั้งค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้ของครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อเกษตรกรและเกษตรอำเภอในการวางแผนการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในการผลิตอาหารให้ตรงกับความต้องการของชุมชน และเป็นประโยชน์ทางอ้อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอวัฒนานคร และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและส่งเสริมให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนมีความเป็นอยู่ที่ดีเพิ่มขึ้น

ในการศึกษาความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มครัวเรือนในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โดยเลือกกลุ่มครัวเรือนจาก 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 4 บ้านหนองหล่ม หมู่ที่ 6 บ้านหนองหมู รวมทั้งสิ้น 50 ตัวอย่าง โดยจะเป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของครัวเรือน และค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือน ได้แก่ อาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง หมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก หมวดสัตว์น้ำ หมวดไขมัน นม เนย และไข่ หมวดผัก หมวดผลไม้ หมวดเครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ และสินค้าอื่นๆ ในหมวดอาหาร จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน โดยการนำคำตอบจากแบบสัมภาษณ์มาทำการแจกแจงความถี่แล้วคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยประมาณค่าแบบจำลองอุปสงค์ AIDS โดยทำการประมาณค่าสมการสัดส่วนการใช้จ่ายด้วยวิธียกกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares : OLS) จากนั้นจะนำค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณได้จากสมการสัดส่วนการใช้จ่ายไปคำนวณหาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจ และสังคมของครัวเรือนชนบท ในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

จากการสำรวจพบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อยู่ในวัยทำงาน มีอายุน้อยกว่า 50 ปี สถานภาพสมรส มีบุตรจำนวนไม่เกิน 3 คน มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของรายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนชนบท ตัวอย่าง และพฤติกรรมการใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนตัวอย่าง

จากการสำรวจ พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีระดับรายได้อยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ โดยมีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน สำหรับค่าใช้จ่ายครัวเรือนนั้น พบว่าส่วนใหญ่ใช้ไปในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม โดยครัวเรือนจะเลือกซื้ออาหารจากรถขายของที่เข้ามาขายภายในหมู่บ้าน รองลงมา คือ ร้านค้าภายในหมู่บ้าน และตลาด ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารมากที่สุด ได้แก่ ราคาอาหาร รสนิยมของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน และคุณค่าของอาหาร ตามลำดับ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหาร พบว่า ครัวเรือนมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารประเภทข้าว และอาหารประเภทแป้งมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก เช่น เนื้อไก่ เนื้อหมู ผัก เช่น หน่อไม้ดอง ผักสด สัตว์น้ำ ได้แก่ ปลา ร้า ไชมัน นม เนย และไข่ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ เช่น เครื่องดื่มชูกำลัง เหล้าขาว น้ำอัดลม ผลไม้ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารตามสภาพเศรษฐกิจสังคมได้ผลดังต่อไปนี้ ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชายมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวมมากกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศหญิง และมีสัดส่วนการบริโภคอาหารในสามหมวดแรกเหมือนกัน คือ หมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งมากที่สุด รองลงมาคือ เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ผัก ตามลำดับ ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชายมีการบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง ไชมัน นม เนย และไข่ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ อื่นๆ ในหมวดอาหาร สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ ส่วนครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศหญิงจะมีสัดส่วนการบริโภคอาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก สัตว์น้ำ ผัก ผลไม้ สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ

ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัยทำงาน (25-60 ปี) มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวมมากกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัยชรา (60 ปีขึ้นไป) โดยครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัยทำงานจะมีสัดส่วนการบริโภคอาหาร อันได้แก่ อาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง ไชมัน นม เนย และไข่ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ อื่นๆ ในหมวดอาหาร สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ ส่วนครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัยชราจะมีสัดส่วนการบริโภคอาหารซึ่งได้แก่ อาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก สัตว์น้ำ ผัก ผลไม้ สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ

ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวมสูงกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษาอื่น โดยครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีการศึกษาน้อยหรือระดับอาชีวศึกษาลงมา จะมีสัดส่วนในการบริโภคอาหารในหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งโดยเปรียบเทียบสูงที่สุด ส่วนครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษาสูงกว่าอาชีวศึกษา มีสัดส่วนการบริโภคอาหารในหมวดไขมัน นม เนย และไข่ สัตว์น้ำ ผัก ผลไม้ ในสัดส่วนที่สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ

ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพสมรส หรือครัวเรือนที่มีสมาชิกในครอบครัวอยู่หลายวัยและมีจำนวนสมาชิกมาก รวมทั้งมีเด็กอยู่ในครอบครัวด้วย จะค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวมสูงกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพโสด/หม้ายที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า โดยครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพสมรสหรือครัวเรือนที่มีสมาชิกในครอบครัวอยู่หลายวัยและมีจำนวนสมาชิกมากกว่า จะมีสัดส่วนการบริโภคข้าวและอาหารประเภทแป้ง เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ไขมัน นม เนย และไข่ อื่นๆ ในหมวดอาหาร สูงกว่าโดยเปรียบเทียบกับครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพโสด/หม้ายที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า ขณะที่ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพโสด/หม้ายที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า และมีความหลากหลายของวัยน้อยกว่า จะมีสัดส่วนการบริโภคอาหารหมวดผัก สัตว์น้ำ ผลไม้ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ ที่สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ

ประเด็นสุดท้ายซึ่งนับเป็นข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ ครัวเรือนที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท หรือครัวเรือนที่มีฐานะยากจนจะมีสัดส่วนการบริโภคข้าวและอาหารประเภทแป้ง สูงกว่าโดยเปรียบเทียบกับครัวเรือนที่ฐานะร่ำรวย ขณะที่ครัวเรือนที่รายได้มากกว่า 5,000 บาท หรือมีฐานะร่ำรวยกว่าจะมีสัดส่วนในการบริโภคอาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ไขมัน นม เนย และไข่ ผัก ผลไม้ สัตว์น้ำ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ อื่นๆ ในหมวดอาหาร สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ เนื่องจากครัวเรือนที่มีฐานะร่ำรวยจะมีการคำนึงถึงเรื่องของสุขภาพมากยิ่งขึ้น จึงทำให้มีโครงสร้างการบริโภคอาหารที่เปลี่ยนแปลงไป โดยจะลดการบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งลง แล้วหันมาบริโภคอาหารหมวดอื่นๆ ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น อาทิ อาหารหมวดไขมัน นม เนย และไข่ ผัก ผลไม้ เครื่องดื่ม

ส่วนที่ 3 ประเมินค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบทตัวอย่าง

จากผลการศึกษาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดต่างๆ ต่อรายได้ พบว่า ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารในหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง สัตว์น้ำ ผัก ผลไม้ อื่นๆ ในหมวดอาหาร มีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 1 จัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ประเภทสินค้าจำเป็น (Necessity Goods) กล่าวคือ เมื่อรายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น จะทำให้ครัวเรือนมีการบริโภค

อาหารในหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง สัตว์น้ำ ผัก ผลไม้ อื่นๆ ในหมวดอาหาร เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อยกว่ารายได้ของครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากข้าวเป็นอาหารหลักของครัวเรือน และน้ำพริกปลาร้ากับผัก เป็นอาหารพื้นเมืองที่ครัวเรือนส่วนใหญ่นิยมบริโภค ส่วนค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ไชมัน นม เนย และไข่ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ มีค่าความยืดหยุ่นมากกว่า 1 จัดเป็นจัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย (Luxury Goods) กล่าวคือ เมื่อรายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น จะทำให้ครัวเรือนมีการบริโภคเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ไชมัน นม เนย และไข่ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ เช่น เหล้าขาว เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มากกว่ารายได้ของครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น (ตาราง 25)

ตาราง 25 ประเภทของสินค้าปกติในหมวดอาหารของครัวเรือนตัวอย่างในตำบลหนองแวง อำเภอดอนจาน จังหวัดสระแก้ว

หมวดอาหาร	ประเภทสินค้า
ข้าวและอาหารประเภทแป้ง	สินค้าปกติ ประเภทสินค้าจำเป็น
เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก	สินค้าปกติ ประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย
สัตว์น้ำ	สินค้าปกติ ประเภทสินค้าจำเป็น
ไชมัน นม เนย และไข่	สินค้าปกติ ประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย
ผัก	สินค้าปกติ ประเภทสินค้าจำเป็น
ผลไม้	สินค้าปกติ ประเภทสินค้าจำเป็น
เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์	สินค้าปกติ ประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย
อื่นๆ ในหมวดอาหาร	สินค้าปกติ ประเภทสินค้าจำเป็น

อภิปรายผล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจ และสังคมของครัวเรือนชนบท ในตำบลหนองแวง อำเภอดอนจาน จังหวัดสระแก้ว

ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุน้อยกว่า 50 ปี สถานภาพสมรส มีบุตรจำนวนไม่เกิน 3 คน หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมีอาชีพเกษตรกรรม ทำให้หัวหน้าครัวเรือนบางรายขาดความรู้ ขาดเงินทุน และขาดการพัฒนาด้านเทคโนโลยี ในภาคการเกษตร จึงส่งผลให้ต้นทุนของภาคการเกษตรสูง ประกอบกับไม่มีอาชีพรอง ส่งผลให้ครัวเรือนมีรายได้อยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของรายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนชนบท ตัวอย่าง และพฤติกรรมการใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนตัวอย่าง

จากผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนชนบทตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีอาชีพหลักในการทำนา โดยสามารถทำนาได้เพียงปีละ 1 ครั้ง ส่งผลให้ระดับรายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ คือน้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ส่วนค่าใช้จ่าย ครัวเรือนจะมีค่าใช้จ่ายในหมวดอาหารและเครื่องดื่มมากที่สุด และเนื่องจากครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำนาเป็นอาชีพหลัก ผลผลิตส่วนใหญ่ที่ผลิตได้ถูกนำไปขาย และอีกส่วนหนึ่งจะนำมาใช้บริโภคภายในครัวเรือน แต่เนื่องจากครัวเรือนสามารถผลิตข้าวเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือนได้เพียงอย่างเดียว จึงทำให้ความสามารถในการผลิตอาหารเองของครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่เพียงพอกับการบริโภคภายในครัวเรือน จึงทำให้ครัวเรือนต้องตัดสินใจเลือกซื้ออาหารจากแหล่งอื่นด้วย โดยครัวเรือนส่วนใหญ่จะเลือกซื้ออาหารจากรถขายของที่เข้ามาขายภายในหมู่บ้าน รองลงมาคือ ร้านค้าภายในหมู่บ้าน และจะเลือกซื้ออาหารในระยะเวลา 1 วัน/ครั้ง รองลงมาคือ 2 วัน/ครั้ง โดยบุคคลที่มีหน้าที่ตัดสินใจในการเลือกซื้ออาหารของครัวเรือนส่วนใหญ่ก็คือภรรยาของหัวหน้าครัวเรือน โดยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารมากที่สุด ได้แก่ ราคาอาหาร รสนิยมของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน และคุณค่าของอาหารตามลำดับ

ส่วนค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหาร พบว่า ครัวเรือนมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารหมวดหลักๆ ประเภทข้าวและอาหารประเภทแป้งมากที่สุด อาจเนื่องมาจากข้าวเป็นอาหารหลักของครัวเรือน และครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา จึงมีการบริโภคอาหารในหมวดข้าวค่อนข้างมาก รองลงมาคือ เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก เช่น เนื้อไก่ เนื้อหมู ผัก เช่น หน่อไม้ดอง ผักสด สัตว์น้ำ ไขมัน นม เนย และไข่ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ เช่น เหล้าขาว เครื่องดื่มชูกำลัง น้ำอัดลมผลไม้ อื่นๆ ในหมวดอาหาร ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหาร โดยแยกพิจารณาตามเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ระดับรายได้ของหัวหน้าครัวเรือน ได้ผลดังต่อไปนี้

ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชายมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวมมากกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศหญิง และมีสัดส่วนการบริโภคอาหารในสามหมวดแรกเหมือนกัน คือ หมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งมากที่สุด รองลงมาคือ เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ผัก ตามลำดับ ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชายมีการบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง ไขมัน นม เนย และไข่ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ อื่นๆ ในหมวดอาหาร สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ ส่วนครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศหญิงจะมีสัดส่วนการบริโภคอาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก สัตว์น้ำ ผัก ผลไม้ สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ เนื่องจากครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศหญิงนิยมรับประทานน้ำพริกปลาร้ากับผักมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศชาย ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชายมีสัดส่วนในหมวดเครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ เช่น เหล้าขาว สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ เนื่องจากสมาชิกเพศชายในครัวเรือนชนบทยังมีการดื่มเครื่องดื่มมากเมื่อมีการพบปะสังสรรค์

ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัยทำงาน (25-60 ปี) มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวมมากกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัยชรา (60 ปีขึ้นไป) โดยครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัยทำงานจะมีสัดส่วนการบริโภคอาหารที่ให้พลังงานสูง อันได้แก่ หมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง ไขมัน นม เนย และไข่ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ อื่นๆ ในหมวดอาหาร สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ ส่วนครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในวัยชราจะมีสัดส่วนการบริโภคอาหารที่ให้พลังงานไม่สูงมากนัก ซึ่งได้แก่ อาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก สัตว์น้ำ ผัก ผลไม้ สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ

ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษามัธยมศึกษามีค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวมสูงกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษาอื่น โดยครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีการศึกษาน้อยหรือระดับอาชีวศึกษาลงมา จะมีสัดส่วนในการบริโภคอาหารในหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง โดยเปรียบเทียบสูงที่สุด ส่วนครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษาสูงกว่าอาชีวศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างมีเพียง 1 ครัวเรือนเท่านั้น โดยมีจำนวนสมาชิกครัวเรือน 3 คน ประกอบด้วยหัวหน้าครัวเรือนซึ่งมีอาชีพรับราชการครู และบิดา มารดาของหัวหน้าครัวเรือน จึงทำให้ครัวเรือนมีการบริโภคอาหารที่หลากหลายที่ให้คุณค่าแก่ร่างกาย อันได้แก่ อาหารหมวดไขมัน นม เนย และไข่ สัตว์น้ำ ผัก ผลไม้ ในสัดส่วนที่สูงโดยเปรียบเทียบ

ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพสมรส หรือครัวเรือนที่มีสมาชิกในครอบครัวอยู่หลายวัยและมีจำนวนสมาชิกมาก จะค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารรวมสูงกว่าครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพโสด/หม้ายที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า โดยครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพสมรส หรือครัวเรือนที่มีสมาชิกในครอบครัวอยู่หลายวัยและมีจำนวนสมาชิกมากกว่ารวมทั้งมีเด็กอยู่ในครอบครัวด้วย จะมีสัดส่วนการบริโภคข้าวและอาหารประเภทแป้ง เนื้อสัตว์และสัตว์ปีก ไขมัน นม เนย และไข่ สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ เนื่องจากอาหารเหล่านี้เป็นอาหารที่มีประโยชน์ จำเป็นต่อการ

เจริญเติบโตของร่างกายและเป็นอาหารให้พลังงานสูง ขณะที่ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนสถานภาพโสด/หม้ายที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า และมีความหลากหลายของวัยน้อยกว่า และมีสมาชิกครัวเรือนที่อยู่ในวัยชราวมอยู่ด้วย จะมีสัดส่วนการบริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพ มีความหลากหลายและให้พลังงานไม่สูงมาก อันได้แก่ อาหารหมวดผัก สัตว์น้ำ ผลไม้ ที่สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ

ครัวเรือนที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท หรือครัวเรือนที่มีฐานะยากจนจะเน้นการบริโภคอาหารหมวดหลักคืออาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง ขณะที่ครัวเรือนที่รายได้มากกว่า 5,000 บาท หรือมีฐานะร่ำรวยกว่าจะมีสัดส่วนในการบริโภคอาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก อาหารหมวดไขมัน นม เนย และไข่ ผัก ผลไม้ สัตว์น้ำ เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ โดยครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูงจะคำนึงถึงสุขภาพมากยิ่งขึ้น จึงทำให้มีโครงสร้างการบริโภคอาหารที่เปลี่ยนแปลงไป โดยจะลดการบริโภคอาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งลง แล้วหันมาบริโภคอาหารหมวดอื่นๆ ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น อาทิ อาหารหมวดไขมัน นม เนย และไข่ ผัก ผลไม้ เครื่องดื่ม

ส่วนที่ 3 ประมาณค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือน ชนบทตัวอย่าง

อาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้ง มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้เท่ากับ 0.870 จัดเป็นจัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ประเภทสินค้าจำเป็น (Necessity Goods) สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรา รัตนวิจักขณ์ (2536) ที่ศึกษาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารของครัวเรือนเกษตรในจังหวัดสุรินทร์ อรอนงค์ ลองพิชัย (2547) ศึกษาครัวเรือนเกษตรกรไทย และชลฤดี โภกรวม (2548) ที่ศึกษาครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร โดยมีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารหมวดข้าวและอาหารประเภทแป้งต่อรายได้เท่ากับ 0.526 0.243 และ 0.507 ตามลำดับ

อาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีก มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้เท่ากับ 1.363 จัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย (Luxury Goods) สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรา รัตนวิจักขณ์ (2536) ที่ศึกษาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารของครัวเรือนเกษตรในจังหวัดสุรินทร์ และชลฤดี โภกรวม (2548) ที่ศึกษาครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร โดยมีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารหมวดเนื้อสัตว์และสัตว์ปีกต่อรายได้เท่ากับ 1.827 และ 1.134

อาหารหมวดสัตว์น้ำ มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้เท่ากับ 0.558 จัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ประเภทสินค้าจำเป็น (Necessity Goods) สอดคล้องกับงานวิจัยของจากรุวรรณ จันใส (2539) พินพร ยุธยาตร์ (2543) เกษฎาพงษ์ ประเสริฐสังข์ (2547) และอารีย์วรรณ สุทธิพงษ์พันธ์(2548) ที่ศึกษาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารของครัวเรือนไทย และชลฤดี โภกรวม

(2548) ศึกษาครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร โดยมีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารหมวดสัตว์น้ำต่อรายได้เท่ากับ 0.036 0.295 0.021 0.261 และ 0.832 ตามลำดับ

อาหารหมวดไขมัน นม เนย และไข่ มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้เท่ากับ 1.485 จัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย (Luxury Goods) สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระศักดิ์ คงฤทธิ์ (2543) ที่ศึกษาค่าความยืดหยุ่นอุปสงค์อาหารหมวดผลิตภัณฑ์นม โดยมีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์นมสด นมข้นหวาน นมผลต่อรายได้เท่ากับ 2.096 1.162 1.851 และ อรอนงค์ ลองพิชัย (2547) ที่ศึกษาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารของครัวเรือนเกษตรไทย โดยมีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารหมวดไขมันต่อรายได้เท่ากับ 1.096

อาหารหมวดผัก มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้เท่ากับ 0.550 จัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ประเภทสินค้าจำเป็น (Necessity Goods) สอดคล้องกับงานวิจัยของจากรวรรณ จันใส (2539) พินพร ยุธยาตร์ (2543) เกษฎาพงษ์ ประเสริฐสังข์ (2547) ที่ศึกษาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารของครัวเรือนไทย ชลฤดี โภกรวม (2548) ศึกษาครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร ฮาร์ลเบิร์ก และคนอื่นๆ (1994) ที่ศึกษาครัวเรือนชนบทในมณฑลกวางตุ้ง ประเทศจีน โดยมีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารหมวดผักต่อรายได้เท่ากับ 0.071 0.269 0.001 0.603 และ 0.911 ตามลำดับ

อาหารหมวดผลไม้ ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้เท่ากับ 0.710 จัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ประเภทสินค้าจำเป็น (Necessity Goods) สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรา รัตนวิจักขณ์ (2536) ที่ศึกษาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารของครัวเรือนเกษตรในจังหวัด นครราชสีมา พินพร ยุธยาตร์ (2543) และเกษฎาพงษ์ ประเสริฐสังข์ (2547) ที่ศึกษาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารของครัวเรือนไทย โดยมีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารหมวดผลไม้ต่อรายได้เท่ากับ 0.674 0.723 และ 0.668 ตามลำดับ

อาหารหมวดเครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้เท่ากับ 1.605 จัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย (Luxury Goods) สอดคล้องกับงานวิจัยของอรอนงค์ ลองพิชัย (2547) ที่ศึกษาค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารของครัวเรือนเกษตรกรไทย และชลฤดี โภกรวม (2548) ที่ศึกษาครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร โดยมีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารหมวดเครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์ต่อรายได้เท่ากับ 2.130 และ 1.031

สินค้าอื่นๆ ในหมวดอาหาร มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้เท่ากับ 0.938 จัดเป็นสินค้าปกติ (Normal Goods) ประเภทสินค้าจำเป็น (Necessity Goods) สอดคล้องกับงานวิจัยของจากรวรรณ จันใส (2539) และเกษฎาพงษ์ ประเสริฐสังข์ (2547) ที่ศึกษาค่าความยืดหยุ่นของอุป

ส่งค้ำอาหารของครัวเรือนไทย โดยมีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารหมวดสินค้าอื่นๆ ในหมวดอาหารต่อรายได้เท่ากับ 0.055 และ 0.502

ข้อเสนอแนะ

1. จากการสำรวจพบว่า ครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีอาชีพเกษตรกรรม (ทำนาปี) โดยสภาพดินในพื้นที่มีลักษณะที่ไม่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก ขาดแหล่งน้ำในธรรมชาติ สามารถทำนาได้เพียงปีละ 1 ครั้งเท่านั้น จึงส่งผลให้ครัวเรือนชนบทมีรายได้อยู่ในระดับต่ำ มีฐานะยากจน และครัวเรือนสามารถผลิตข้าวไว้เพื่อบริโภคได้เพียงอย่างเดียว จึงทำให้ไม่สามารถผลิตอาหารได้เพียงพอกับการบริโภคภายในครัวเรือน ทำให้พฤติกรรมในการบริโภคอาหารของครัวเรือนไม่หลากหลาย ประกอบกับผลการศึกษาพบว่าอาหารหมวดสัตว์น้ำ และผักจัดเป็นสินค้าจำเป็น ดังนั้นเกษตรอำเภอควรเข้ามาส่งเสริมให้ครัวเรือนในพื้นที่ประกอบอาชีพการเกษตรในการเพาะปลูก หรือขุดบ่อเลี้ยงปลา เพื่อนำไปจำหน่ายและเก็บไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มรายได้และลดภาระรายจ่ายของครัวเรือน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวัฒนานคร และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว ควรแนะนำอาชีพเสริมให้แก่ครัวเรือน เพื่อให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วย

2. จากการสำรวจพบว่า ครัวเรือนชนบทในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีรายได้ต่ำ และยังพบอีกว่า เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์มีค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ที่มากกว่า 1 จัดเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย เพราะสมาชิกในครัวเรือนชนบทยังมีการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากเมื่อมีการพบปะสังสรรค์ ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อสุขภาพ ดังนั้นสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวัฒนานคร และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว ควรรณรงค์ให้ครัวเรือนชนบทตระหนักถึงการบริโภคอาหารที่มีคุณค่า และให้ความรู้ถึงโทษของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่มีต่อสุขภาพของผู้บริโภคให้มากยิ่งขึ้น ประกอบกับควรส่งเสริมให้ครัวเรือนชนบทตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ให้การบริโภคอาหารครบทั้ง 5 หมู่ โดยการลงพื้นที่ไปให้ความรู้แก่ครัวเรือนโดยตรง และควรมีการติดตามประเมินผลเพื่อให้โครงการประสบความสำเร็จมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านราคา ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรนำอิทธิพลของราคาอาหารเข้ามาพิจารณาด้วย เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายในการบริโภคอาหารที่มีต่อราคาอาหาร และอาจจะส่งผลให้การประมาณค่าสมการสัดส่วนการใช้จ่ายในการบริโภคอาหารมีความถูกต้องมากขึ้น

2. ควรพิจารณาค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนโดยเป็น 2 ประเภท ดังนี้ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารที่เป็นตัวเงิน (ซื้อมาบริโภค) และค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารที่ไม่เป็นตัวเงิน (ผลิตได้เองหรืออาหารที่ได้มาโดยไม่ต้องซื้อ) เพื่อที่จะได้เห็นถึงความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. เนื่องจากแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกันในเรื่องของพฤติกรรมการบริโภคอาหาร ดังนั้นจึงควรจะศึกษาโดยเพิ่มประเภทของอาหารท้องถิ่นหรืออาหารพื้นเมืองเข้าไปด้วย

บรรณานุกรม

- เกษฎาพงษ์ ประเสริฐสังข์. (2547). *การวิเคราะห์การใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนไทย*.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จารุวรรณ จันใส. (2539). *การวิเคราะห์พฤติกรรมการบริโภคอาหารของครัวเรือนไทย*. วิทยานิพนธ์
วท.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- ชยันต์ ตันติวัสดาการ. (2550). *เศรษฐศาสตร์จุลภาค: ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์.
- ชลฤดี โปกรวม. (2548). *การวิเคราะห์แบบแผนการใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนที่
ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- แซลวาทอล, ดุมินิก. (2540). *ทฤษฎีและตัวอย่างโจทย์เศรษฐศาสตร์จุลภาค*. แปลโดย สมพงษ์ อรพินท์.
กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อำรง อุดมไพจิตรกุล; และ ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2542). *เศรษฐศาสตร์จุลภาค*. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์ม
และไซเท็กซ์.
- บวรลักษณ์ แก้วตัน. (2546). *ความยืดหยุ่นของอุปสงค์เนื้อสัตว์*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์).
กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรา รัตนวิจักขณ์. (2536). *การวิเคราะห์รูปแบบการบริโภคของครัวเรือนเกษตรในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พินพร ยุธยาตร์. (2543). *การศึกษาการเปลี่ยนแปลงลักษณะการบริโภคอาหารในประเทศไทย:
2529-2539*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ภราดร ปริดาศักดิ์. (2547). *หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์.
- วีระศักดิ์ คงฤทธิ์. (2543). *การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้จ่ายของครัวเรือนในการบริโภคนมและ
ผลิตภัณฑ์นม*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานจังหวัดสระแก้ว. (2552?). *การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม SWOT Analysis ของจังหวัด*

- สระแก้ว. สืบค้นเมื่อ 6 เมษายน 2552, จาก <http://www.sakaeo.go.th/swot.htm>
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว. (2552?ก). รายงานสรุปรายได้ครัวเรือน พ.ศ.2551. สระแก้ว: สำนักงานฯ. อัดสำเนา.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว. (2552?ข). รายงานสรุปรายรับ-รายจ่าย จากบัญชีครัวเรือน พ.ศ.2551. สระแก้ว: สำนักงานฯ. อัดสำเนา.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). ผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2550. สืบค้นเมื่อ 6 เมษายน 2552, จาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/theme_2-7-3.html
- สุมนา ตั้งจิตวิสุทธิ. (2541). การศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเนื้อสัตว์ของครัวเรือน. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว. (2552?). สภาพทั่วไป สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมตำบลหนองแวง . สระแก้ว: องค์การฯ.
- อรอนงค์ ลองพิชัย. (2547). การวิเคราะห์แบบแผนการใช้จ่ายที่มีต่อการบริโภคอาหารของครัวเรือน เกษตรกรไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อารีย์วรรณ สุทธิพงศ์พันธ์. (2548). การวิเคราะห์พฤติกรรมการบริโภคเนื้อของครัวเรือนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์เกษตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Deaton, Angus; & Muellbauer, John. (1980, June). An Almost Ideal Demand System. *The American Economics Review*. 70: 312-326.
- (1991). *Economics and Consumer Behavior*. New York: University of Cambridge.
- Halbrendt, Catherine; et al. (1994, November). Rural Chinese Food Consumption: The Case of Guangdong. *The American Agricultural Economics Association*. 76: 794- 799.
- Pindyck, Robert S.; & Rubinfeld, Daniel L. (2000). *Microeconomics*. 5th ed. New Jersey: Prentice-Hall.
- Salvatore, Dominick. (2004). *Managerial Economics in a Global Economy*. 5th ed. Ohio. Thomson Learning.

Wadad, Md Abdul. (2006, January). An Analysis of Meat Demand in Bangladesh Using the Almost Ideal Demand System. *The Empirical Economics Letters*. 5(1): 29-35.

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์
ความยืดหยุ่นของอุปสงค์อาหารต่อรายได้ของครัวเรือนชนบท
ในตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว
หมายเลขแบบสัมภาษณ์

บ้านเลขที่.....หมู่บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....
 วันเวลา...../...../..... เริ่มเวลา.....น. สิ้นสุด.....น.
 ชื่อผู้สัมภาษณ์.....
 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
 ชื่อผู้ Edit.....

*****

โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน และเติมคำตอบลงในช่องว่าง.....

ส่วนที่ 1 ลักษณะของครัวเรือน

1. ตำแหน่งในครัวเรือนของผู้ให้สัมภาษณ์
  - 1 หัวหน้าครัวเรือน
  - 2 บุคคลในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนเป็น.....
2. ชื่อ สกุล หัวหน้าครัวเรือน.....
 เพศ 1 ชาย 2 หญิง
3. อายุหัวหน้าครัวเรือน..... ปี
4. สถานภาพการสมรสของหัวหน้าครัวเรือน
  - 1 โสด 2 สมรส 3 หม้าย / หย่า
5. จำนวนบุตรของหัวหน้าครัวเรือน.....คน
6. การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนสูงสุดระดับ
  - 1 ประถมศึกษา 2 มัธยมศึกษา / อาชีวศึกษา 3 สูงกว่าอาชีวศึกษา
7. บ้านที่อยู่อาศัยในปัจจุบันเป็นของใคร
  - 1 ของหัวหน้าครัวเรือน 2 ของบุคคลในครัวเรือน
  - 3 อื่น ๆ ระบุ.....
8. จำนวนบุคคลทั้งหมด (รวมตัวท่าน) ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน .....คน
9. จำนวนเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปีและผู้ใหญ่ที่มีอายุเกิน 60 ปี ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน.....คน

10. ลักษณะครัวเรือน

- 1 ครัวเรือนเดี่ยว   2 ครัวเรือนขยาย

ส่วนที่ 2 ลักษณะการประกอบอาชีพของครัวเรือน

1. อาชีพหลัก (ทำประจำ) เรียงตามลำดับความสำคัญ สำคัญที่สุดคือ 1 รองลงมา คือ 2 และ 3 และ 4 ตามลำดับ

- 1 เกษตรกรรม   ประเภท   1 ทำนาปี   2 นาปรัง   3 ทำไร่
- 2 ประกอบธุรกิจ   ประเภท   1 ค้าขาย   2 อื่นๆ ระบุ.....
- 3 รับจ้าง ระบุ.....
- 4 อื่นๆ ระบุ.....

2. จำนวนบุคคลในครัวเรือนที่มีอาชีพ..... คน
3. จำนวนบุคคลในครัวเรือนที่ไม่มีอาชีพ..... คน

ส่วนที่ 3 รายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือน

1. รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน .....บาท
2. ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนต่อเดือน

ประเภทค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)
อาหารและเครื่องดื่ม	
ที่อยู่อาศัย	
เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	
ค่ารักษาพยาบาลและรายจ่ายส่วนบุคคล	
การเดินทางและการสื่อสาร	
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	
รวม	

ส่วนที่ 4 การใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือน

1. รายได้ของครัวเรือนมีผลต่อการใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนหรือไม่

1 มี   2 ไม่มี
2. ครัวเรือนสามารถผลิตอาหารได้เพียงพอกับความต้องการของครัวเรือนตนเองหรือไม่

1 เพียงพอ   2 ไม่เพียงพอ
3. บุคคลใดในครัวเรือนเป็นผู้ตัดสินใจในการเลือกซื้ออาหาร

1 หัวหน้าครัวเรือน

2 บุคคลในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนเป็น.....
4. ครัวเรือนมีการเลือกซื้ออาหารจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยให้หมายเลข 1 แก่ข้อที่สำคัญที่สุด และ 2, 3... แก่ข้อที่สำคัญรองลงมา)

1 ตลาด   2 ร้านค้าในหมู่บ้าน   3 รถขายอาหาร

4 อื่นๆ ระบุ.....
5. ระยะเวลาการซื้ออาหารต่อครั้ง

1 1 วัน/ครั้ง   2 2 วัน/ครั้ง   3 3 วัน/ครั้ง

4 มากกว่า 3 วัน/ครั้ง   5 อื่นๆ ระบุ.....
6. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้ออาหารแต่ละประเภทของครัวเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยให้หมายเลข 1 แก่ข้อที่สำคัญที่สุด และ 2, 3... แก่ข้อที่สำคัญรองลงมา)

1 รายได้ของครัวเรือน   2 ราคาอาหาร   3 คุณค่าของอาหาร

4 รสนิยมของครัวเรือน   5 อื่นๆ ระบุ.....
7. ค่าใช้จ่ายในการบริโภคอาหารของครัวเรือนต่อเดือน
(ช่องที่มาของค่าใช้จ่าย ใส่หมายเลข 1 กรณีซื้ออาหาร และ 2 กรณีผลิตอาหารได้เอง)

รายการค่าใช้จ่าย	ที่มาของ ค่าใช้จ่าย	จำนวน		ราคาต่อหน่วย (บาท)	จำนวนเงิน/มูลค่า (บาท)	ระยะเวลาที่ใช้ บริโภค (วัน)	จำนวนซื้อ ต่อเดือน (ครั้ง)	จำนวนเงิน/มูลค่าบริโภค เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)
		ปริมาณ	หน่วย					
1. ข้าว และอาหารประเภทแป้ง								
ข้าวเจ้า (ข้าวสาร)								
ข้าวเหนียว (ข้าวสาร)								
แป้งข้าวเจ้า และอื่นๆ								
เส้นต่างๆ								
อื่นๆ (ระบุ.....)								
รวม								
2. เนื้อสัตว์ และสัตว์ปีก								
เนื้อสุกร								
เนื้อโคกระบือ								
เนื้อสัตว์ปีก (ระบุ.....)								
หมู/เนื้อเค็มตากแห้ง								
กุนเชียง								
เนื้อสัตว์แปรรูป (ระบุ.....)								
อื่นๆ (ระบุ.....)								
รวม								
3. สัตว์น้ำ								
ปลาสด								
ปลาแห้ง ปลาเค็ม								

รายการค่าใช้จ่าย	ที่มาของ ค่าใช้จ่าย	จำนวน		ราคาต่อหน่วย (บาท)	จำนวนเงิน/มูลค่า (บาท)	ระยะเวลาที่ใช้ บริโภค (วัน)	จำนวนซื้อ ต่อเดือน (ครั้ง)	จำนวนเงิน/มูลค่าบริโภค เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)
		ปริมาณ	หน่วย					
กึ่งแห้ง								
ปุ๋ยเคมี								
ปลาร้า								
สัตว์น้ำแปรรูป (ระบุ.....)								
อื่นๆ (ระบุ.....)								
รวม								
4. ไช้มัน นม เนย และไข่								
นมสด								
นมข้นหวาน								
นมผง								
ครีมเทียม								
เนย								
ไข่สด								
ไข่เค็ม								
อื่นๆ (ระบุ.....)								
รวม								
5. ผัก								
ผักสด								
หัวหอมแดง								

รายการค่าใช้จ่าย	ที่มาของ ค่าใช้จ่าย	จำนวน		ราคาต่อหน่วย (บาท)	จำนวนเงิน/มูลค่า (บาท)	ระยะเวลาที่ใช้ บริโภค (วัน)	จำนวนซื้อ ต่อเดือน (ครั้ง)	จำนวนเงิน/มูลค่าบริโภค เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)
		ปริมาณ	หน่วย					
กระเทียมแห้ง								
พริกแห้ง								
หน่อไม้ต้ม								
ผัก (ตากแห้ง/ดอง)								
อื่นๆ (ระบุ.....)								
รวม								
6. ผลไม้								
ผลไม้สด								
ผลไม้ดอง/แช่อิ่ม/กวน/ตากแห้ง								
ผลไม้กระป๋อง								
อื่นๆ (ระบุ.....)								
รวม								
7. เครื่องดื่มที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์								
น้ำดื่มบริสุทธิ์ (บรรจุขวด)								
น้ำอัดลม								
น้ำผัก/ผลไม้								
กาแฟ/ชา								
เครื่องดื่มช็อกโกแลต								
เครื่องดื่มชูกำลัง								

รายการค่าใช้จ่าย	ที่มาของ ค่าใช้จ่าย	จำนวน		ราคาต่อหน่วย (บาท)	จำนวนเงิน/มูลค่า (บาท)	ระยะเวลาที่ใช้ บริโภค (วัน)	จำนวนซื้อ ต่อเดือน (ครั้ง)	จำนวนเงิน/บริโภค เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)
		ปริมาณ	หน่วย					
ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสำเร็จรูป								
โซดา								
เบียร์								
สุรา								
ไวน์								
อื่นๆ (ระบุ.....)								
รวม								
8. อื่น ๆ ในหมวดอาหาร								
อาหารกึ่งสำเร็จรูป								
อื่นๆ (ระบุ.....)								
รวม								
รวมทั้งหมด								

ข้อมูลเพิ่มเติมที่ได้จากการสัมภาษณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวมนัสจรีรา ธารีลาภ
วันเดือนปีเกิด	16 ตุลาคม พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	100/25 ถนนเทศบาลนิมิตรเหนือ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
พ.ศ. 2549	เศรษฐศาสตรบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเงิน จากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
พ.ศ. 2554	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (ศ.ม.) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

